● выдаецца са жніўня 1917 г. БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● кошт 3000 рублёў

13 чэрвеня 1998 г. чацвер, № 158 (23509)

ЗВЯЗДА

СТЫХІЯ

ДАЖДЖЫ ЗНОЎ ПАДЫМАЮЦЬ РАЧНУЮ ХВАЛЮ

Дажджлівае надвор'е, якое ўжо пэўны час затрымалася над тэрыторыяй двух суседніх краін, можа прынесці ў Беларусь другую летнюю паводку.

Як паведамілі рэдакцыі ў Гідраметцэнтры рэспублікі, па стану на 12 чэрвеня за кошт дажджлівых ападкаў у вярхоўях Дняпра і па Заходняй Дзвіне (участак Існок-Улла) пачаўся інтэнсіўны пад'ём узроўняў вады. Сутачны рост узроўняў тут складае ад 8 да 71 сантыметра.

У той жа час канчаткова не прайшла яшчэ першая хваля дажджавой летняй паводкі. На Дняпры ніжэй Жлобіна, у ніжнім цячэнні Сожа, Прыпяці, у вярхоўі Нёмана і некалькіх малых рэках працягваецца невялікія (1--7 сантыметраў у суткі) пад'ёмы ўзроўняў вады. На астатніх участках гэтых рэк, а таксама на Беразіне паводка пачала адыходзіць.

Спецыялісты Гідраметцэнтра лічаць, што ў наступныя 2-3 дні на Заходняй Дзвіне рост узроўняў дажджавой паводкі будзе працягвацца з інтэнсіўнасцю 20--50 сантыметраў у суткі. На астатніх рэках у гэты час узровень вады будзе стабільным.

Сяргей КУРКАЧ.

СПЯКОТА СПАЛА, АЛЕ ЛЮДЗІ ТОНУЦЬ...

Цёплае і сухое надвор'е, якое ўсталявалася ў другой палове ліпеня, нарэшце, «выдыхнулася», і ў рэспубліку прыйшла сапраўдная прахалода разам з дажджамі і маланкамі. Нягледзячы на пагодныя сюрпрызы, людзі летам усё роўна цягнуцца да вады. Як паведамілі рэдакцыі ў Рэспубліканскім таварыстве выратавання на водах, за мінулы тыдзень у краіне патанулі 11 чалавек, у тым ліку двое непаўналетніх.

І зноў жа ў гібелі дзяцей вінаваты ў першую чаргу іх таты і мамы. Калі праглядаеш зводкі здарэнняў, абураешся той бесклапотнасці бацькоў, якія без дагляду адпускаюць гуляць з «вялікай» вадою сваіх дзетак.

Сапраўдная трагедыя адбылася 9 чэрвеня ў Бялыніцкім раёне. У гэты дзень у вадзе захлынулася зусім маленькая дзяўчынка... Бацькі дзяўчынкі «мірна» адпачывалі разам з сябрамі на беразе ракі. Калі кампаніяй была «перакулена» не адна бутэлька гарэлкі, ніхто з дарослых нават не заўважыў як 3-гадовая дзяўчынка сарвалася з абрыву ў раку. А потым на працягу доўгага часу бацькі не цікавіліся, куды знікла іхняя дзіця...

Усяго за ліпень у вадзе загінула 65 чалавек, 9 з іх -- дзеці.

Сяргей КУРКАЧ.

У ВЕРАСНІ ДЫЯЛОГ З ЧЫТАЧАМІ «ЗВЯЗДА» І ФЕДЭРАЦЫЯ ПРАФСАЮЗАЎ КРАІНЫ ЛАДЗЯЦЬ У ЛУНІНЦЫ І ЛУНІНЕЦКІМ РАЁНЕ

«Выязная прыёмная» «Звязды», Федэрацыі прафсаюзаў краіны, а таксама прадстаўнікоў шэрагу міністэрстваў запланавана і на Берасцейшчыне -- у Лунінцы і Лунінецкім раёне. Сустрэча з чытачамі, прыём усіх зацікаўленых з асабістымі пытаннямі запланаваны (згоду выказалі старшыня Лунінецкага райвыканкама Аляксандр Волчык, а таксама інфармацыйны памагаты ў арганізацыі пасяджэння «выязной прыёмнай» газета «Лунінецкія навіны»), на другую палову верасня. У вас, паважаныя чытачы, ёсць шанц задаць пытанні і папярэдне. Пішыце на адрас «Звязды»: аддзел сацыяльна-эканамічных праблем, «выязная прыёмная».

Да сустрэчы ў Лунінцы і Лунінецкім раёне ў верасні.

«ФОРД ЮНІЯН» ПРАЦУЕ НА «ВЫДАТНА»

Першынец аўтамабілебудавання нашай краіны -- СП «Форд Юніян» -- апраўдаў надзеі, якія на яго ўскладаліся. Сваё задавальненне станам спраў на прадпрыемстве выказаў прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ў час сустрэчы з генеральным дырэктарам «Форд Юніян» Нілам Кэмпбэлам.

Пагадненне аб стварэнні гэтага беларуска-амерыканскага сумеснага прадпрыемства было падпісана паміж урадам нашай рэспублікі, кампаніяй «Форд мотарс» і фірмай «Лада ОМС» крыху больш чым два гады таму. Ужо ў пачатку красавіка мінулага года з канвеера новага завода, размешчанага ў пасёлку Абчак Мінскай вобласці, сышла доследная партыя мікраатобусаў «Форд Транзіт», а яшчэ праз некалькі месяцаў -- першы легкавы аўтамабіль «Форд Эскорт». К пачатку гэтага года завод выпусціў больш чым тысячу аўтамабіляў.

Кіраўнік дзяржавы выказаў падзяку кіраўніцтву «Форд Юніян» за тое, што завод асвоіў абяцаныя магутнасці ў такі кароткі тэрмін. «Вы аказаліся вельмі салідныя партнёрамі», -- адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Паводле яго слоў, ніякія палітычныя і дыпламатычныя калізіі не перашкодзяць беларускай дзяржаве абараняць інтарэсы СП «Форд Юніян». Закранаючы перспектывы развіцця прадпрыемства, прэзідэнт краіны заявіў аб сваёй згодзе з прапановамі кіраўніцтва «Форд Юніян» па пашырэнню вытворчасці аўтамабіляў у Беларусі.

Аксана ПІВАВАР, БЕЛТА.

БЕЛАРУСЬ -- МВФ: ДЫЯЛОГ ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Прэм'ер-міністр Сяргей Лінг 12 чэрвеня сустрэўся з пастаянным прадстаўніком Міжнароднага валютнага фонду ў Літве і Беларусі Адалбертам Кноблам.

Адкрываючы сустрэчу, Сяргей Лінг падкрэсліў, што кіраўніцтва рэспублікі гатова прадоўжыць дыялог з прадстаўніком МВФ. Апошнім часам адбыўся абмен пісьмамі паміж старшынёй праўлення Нацыянальнага банка рэспублікі Пятром Пракаповічам і кіраўніком місіі МВФ Томасам Вульфам. Савет дырэктараў МВФ на сваім пасяджэнні таксама вёў размову аб Беларусі. Адалберт Кнобл праінфармаваў прэм'ер-міністра аб думках, якія былі выказаны аб Беларусі на гэтым пасяджэнні Савета.

Аксана АСПІШЧАВА, БЕЛТА.

Па сена.

Фота Максіма МАЛІНОЎСКАГА.

ПРЭЗІДЭНТ ПРЫНЯЎ ПРЭМ'ЕР-МІНІСТРА

Як паведаміла БЕЛТА з прэс-службы прэзідэнта, 12 чэрвеня 1998 года А. Р. Лукашэнка прыняў з дакладам прэм'ер-міністра С. С. Лінга.

На сустрэчы разглядаліся пытанні падрыхтоўкі да работы ў асенне-зімовы перыяд. Прэзідэнт даручыў ураду пад адказнасць прэм'ер-міністра вырашаць усе праблемы, звязаныя з падрыхтоўкай да зімы. Пры гэтым была падкрэслена неабходнасць комплекснага падыходу і забеспячэння рэспублікі не толькі неабходнымі паліўнымі энергетычнымі рэсурсамі, але і стварэння запасаў харчавання.

С. С. Лінг таксама праінфармаваў кіраўніка дзяржавы аб ходзе сельскагаспадарчых работ. А. Р. Лукашэнка ўказаў на нізкія тэмпы ўборкі збожжавых і звярнуў увагу ўрада на нездавальняючы ход продажу збожжа дзяржаве і асабліва харчовай пшаніцы. Прэзідэнт падкрэсліў, што пытанні харчовай бяспекі павінны быць у цэнтры ўвагі выканаўчых органаў улады і вырашацца сумеснымі намаганнямі сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, рай- і аблвыканкамаў. А. Р. Лукашэнка таксама звярнуў увагу на недастатковую работу па арганізацыі шэфскай дапамогі з боку гарадоў, буйных прадпрыемстваў і ўказаў на неабходнасць выпрацоўкі сістэмы замацавання і падтрымкі вёскі з боку гарадоў.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь звярнуў асаблівую ўвагу на нарыхтоўку травяных кармоў і магчымасці іх выкарыстання ў якасці заменніка збожжавай пшаніцы, асабліва ў тых раёнах, дзе ідзе яе недабор.

С. С. Лінг далажыў кіраўніку дзяржавы аб мерах, што прымаюцца па ліквідацыі вынікаў неспрыяльных умоў надвор'я ў рэспубліцы ў чэрвені--ліпені гэтага года. Прэзідэнт падтрымаў дзеянні ўрада па гэтых пытаннях і падкрэсліў неабходнасць першараднай дапамогі насельніцтву пацярпелых раёнаў.

Прэм'ер-міністр таксама далажыў кіраўніку дзяржавы аб выкананні рэспубліканскага бюджэту і ўдакладненні яго параметраў да канца 1998 года.

БЕЛТА.

«УСЁ, ШТО Ў ПОЛІ, НЕАБХОДНА ВЫРАТАВАЦЬ...»

З такімі словамі звярнуўся да сельскіх працаўнікоў Ганцавіцкага раёна віцэ-прэм'ер урада Уладзімір Гаркун, які наведаў 11 чэрвеня шэраг тутэйшых гаспадарак. Ён азнаёміўся з ходам уборачных работ у раёне, якому вельмі моцна дасталося ад стыхіі, што нядаўна гуляла па Брэстчыне. Ад урагану, дажджоў і граду пацярпелі амаль 15 тысяч гектараў розных сельскагаспадарчых культур.

Намеснік прэм'ер-міністра пабываў на падтопленым збожжавым полі калгаса імя Калініна, дзе вяскоўцы ўручную ўбіралі збожжа. Такім дзедаўскім спосабам яны выратавалі ўжо звыш 100 гектараў збожжавых. Няпростая сітуацыя цяпер і ў калгасах «Бальшавік», імя Кірава, якія таксама наведаў Уладзімір Гаркун. Ён пагутарыў з кіраўцамі, якія ўручную рвалі пакручаны ўраганам лён на 120-гектарнай плошчы, пацікавіўся іх патрэбамі і праблемамі. Сяляне абяцалі не дапускаць страт на полі і, у сваю чаргу, звярнуліся да ўрада з просьбай аб дапамозе. У раёне практычна загінулі 3 тысячы гектараў бульбы на прысядзібных участках.

Іван КУКСА, БЕЛТА.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ХАЛАТНАСЦЬ ДАРОСЛЫХ ЛЕДЗЬ НЕ КАШТАВАЛА ЖЫЦЦЯ ДЗЕЦЯМ

Як паведамляла «Звязда», на мінулым тыдні на Брэстчыне 49 хлопчыкаў і дзяўчынак трапілі ў бальніцы.

Нядоўга цешыліся асалодамі жыцця ў лагеры адпачынку «Зорка» хлопчыкі і дзяўчынкі, якім пашчасціла сёлета трапіць у гэты маляўнічы куточак Брэстчыны.

Лагерная змена, якая пачалася 28 ліпеня і абяцала дзятве мора задавальненняў, была перарвана ў самы разгар. 4 чэрвеня прагучаў першы трывожны сігнал -- у некалькіх чалавек праявіліся выразныя сімптомы таксікаінфекцыі.

У хуткім часе прыйшлося шпіталізаваць у бальніцы Брэста і Жабінкі 49 яшчэ нядаўна вясёлых і гарэзлівых, а на той момант спахмурнелых і не на жарт усхваляваных дзетак.

У мінулую пятніцу па настойліваму патрабаванню санітарнай службы «Зорка» была закрыта. Прынамсі, вялікага практычнага значэння ў плане выратавання пакуль яшчэ здаровых хлопчыкаў і дзяўчынак гэты афіцыйны захад не меў -- усіх адпачываючых, хто не трапіў на бальнічныя ложкі, расхапілі бацькі.

Дадатковае абследванне дзяцей і персаналу работнікамі службы гігіены і эпідэміялогіі дазволіла зрабіць выснову, што прычынай успышкі вострай кішэчнай інфекцыі (у тым ліку і сальманелёз) стала ўжыванне ў ежу пратэрмінаваных прадуктаў харчавання і парушэнні работнікамі харчблоку элементарных правілаў санітарыі.

Як паведамілі карэспандэнту нашай газеты ў Брэсцкім абласным цэнтры гігіены і эпідэміялогіі, па стану на 12 чэрвеня амаль усе малыя пацыенты эпідэміялагічных аддзяленняў былі выпісаны. Жыццю астатніх нішто не пагражае.

Эпідэміёлагі збіраюць перадаць усе матэрыялы здарэння ў пракуратуру.

Сяргей ПРОТАС.

УСМІХНЕМСЯ!

Малюнак Леаніда РАЗЛАДАВА.

— Чаму ваш сусед Пятроў сёння так лаецца і наракае на свой лёс?
— Напэўна, зноў прапаў сабака ці вярнулася жонка.

МТЗ СТАНЕ СУМЕСНЫМ ПРАДПРЫЕМСТВАМ?

У верасні гэтага года кіраўніцтва Мінскага трактарнага завода плануе прадставіць плён сваёй працы па змяненню формы ўласнасці гэтага прадпрыемства. Нагадаем, што неабходнасць пераўтварэння на заводзе наспела даўно. Як варыянт ВА «Мінскі трактарны завод» прапанавала на разгляд урада індывідуальны праект пераўтварэння ў адкрытае акцыянернае таварыства «Белтракт» у пачатку гэтага года. Аднак з цягам часу ідэя рэфармавання набыла новыя абрысы. Як паведаміў намеснік генеральнага дырэктара МТЗ Аляксандр Бойка, будзе створана такая структура, што злучае аб'ядноўваць шэраг беларускіх прадпрыемстваў. Мэтай рэфармавання прадстаўнік назваў стварэнне салідная вытворчасці, магчыма, з удзелам замежнага капіталу.

Жанна КАТЛЯРОВА.

ВАЛЮТА БЫЛА Ў ТАЙНІКУ

6 чэрвеня на пункце мытнага афармлення «Бераставіца» пры аглядзе аўтамабіля «мерседэс», які належыць аднаму з камерцыйных прадпрыемстваў г. Ліда, у спецыяльна абсталяваным тайніку былі знойдзены 26480 нямецкіх марак і 7700 амерыканскіх долараў. Работнікі гэтай фірмы К. і М. затрыманы. УКДБ па Гродзенскай вобласці ўзбудзіла крымінальную справу па артыкулу 75 Крымінальнага кодэкса Беларусі, праводзіцца расследаванне.

Барыс ПРАКОПЧЫК

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 392

АБ МАТЭРЫЯЛЬНАЙ ПАДТРЫМЦЫ СЕМ'ЯЎ, ЯКІЯ ЎСЫНАВІЛІ (УДАЧАРЫЛІ) ДЗЯЦЕЙ

1. Устанавіць для дзяцей, усыноўленых (удачароных) пачынаючы з 1999 года грамадзянамі Рэспублікі Беларусь і (або) асобамі без грамадзянства, якія пастаянна пражываюць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, штомесячныя грашовыя выплаты, што ажыццяўляюцца ў парадку і памерах, прадугледжаных дзеючым заканадаўствам для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў і якія выхоўваюцца ў сем'ях. Пры гэтым названыя выплаты ажыццяўляць са згоды ўсынавіцеляў з дня ўступлення ў сілу рашэння аб усынаўленні (удачарэнні) дзіцяці да дасягнення ім узросту 16 гадоў.

2. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь прыняць неабходныя меры для рэалізацыі гэтага Указа.

3. Гэты Указ увесці ў дзеянне з 1 студзеня 1999 г.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

12 жніўня 1998 г.
г. Мінск.

НОВЫЯ ТЭЛЕВІЗАРЫ ДЛЯ «СТАРЫХ» БЕЛАРУСАЎ?

Вытворчае аб'яднанне «Гарызонт» распрацавала шэраг новых мадэляў тэлевізараў, якія або ўжо з'явіліся на паліцах магазінаў, або парадуюць спажыўцоў на працягу бліжэйшага года, паведаміў карэспандэнту «Звязды» галоўны інжынер прадпрыемства Вячаслаў Каробчанка.

У прыватнасці, гаворка ідзе пра 660-ю мадэль тэлевізійнага прыёмніка, якая была створана з прымяненнем найноўшых распрацовак фірмы «Філіпс».

Пазначана ў планах вытворчасці сёлета і 690-я мадэль з памерам экрана па дыяганалі 63 сантыметры. Гэта так званая мадэль для «новых беларусаў» — элітны тэлевізар з максімальнай колькасцю функцый — «кадр у кадры», спецыяльная акустычная сістэма і г. д. Зрэшты, новыя мадэлі, як зазначыў галоўны інжынер, прызначаны не толькі для таўстасумаў. Напрыклад, апошні тэлевізар каштуе на 30—40 працэнтаў менш, чым замежныя аналагі — каля 23,5 млн. рублёў на сённяшні дзень. Такую суму пад сілу сабраць і чалавеку сярэдняга дастатку, сказаў Вячаслаў Каробчанка, бо апарат таго варты. Іншыя новыя тэлевізары каштуюць 12—13 млн. рублёў.

У першым квартале наступнага года плануецца перайсці да выпуску больш эканамічнай 670-й мадэлі. Сёлета ёсць планы наладзіць вытворчасць лічбавага тэлевізара 700-й мадэлі. Лічбавыя тэхналогіі апрацоўкі відэасігнала дазволяць атрымліваць вельмі якаснае адлюстраванне на экране, зменшыць колькасць рэгуліровак, што павялічвае надзейнасць апарата.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЖНІВО-98

Аграрыі ўносяць змяненні ў ДАСТ

Жніво ўпэўнена крочыць да свайго «экватара». Паводле апошніх даных, якія атрымаў карэспандэнт «Звязды» ў аддзеле земляробства і раслінаводства Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, у краіне ўбраны збожжавыя і зернебабовыя на плошчы больш за адзін мільён гектараў. Гэта амаль 40 працэнтаў хлебных палеткаў.

У лідэрах па-ранейшаму ідуць Брэстчына і Гродзеншчына, дзе гэты паказчык складае адпаведна 58 і 50 працэнтаў (218 і 206 тысяч гектараў). У «аўтсайдэрах» апынулася Магілёўшчына — тут апрацавана толькі каля чвэрці агульнай плошчы збожжавых.

Ураджайнасць працягвае паніжацца — сення яна складае каля 25 цэнтнераў з гектара. Гэтую з'яву аграрыі тлумачаць перш за ўсё дрэнным надвор'ем, якое ўстанавілася ўжо на працягу амаль трох тыдняў. Дажджы з вятрамі «паспрыялі» таму, што на вялікіх плошчах збажына проста палегла, а тое зерне, што ўдаецца ўбраць, вельмі дробнае. Дарэчы, у сувязі з гэтым, як стала вядома карэспандэнту «Звязды», аграрыі рыхтуюць змяненні ў ДАСТе. Звычайна сёлета на нарыхтоўчыя пункты трапляе і так званае фуражнае зерне, якое не выкарыстоўваецца ў хлебнай прамысловасці (аб гэтым наша газета пісала ўжо). Каб не дапусціць гэтага, і рыхтуюцца новыя нормы па якасці зерня.

Самая нізкая ўраджайнасць зараз на Віцебшчыне і Гомельшчыне — па 21 цэнтнеру з гектара. На 11 цэнтнераў гэты паказчык большы на Гродзеншчыне — 32 ц/га.

Пяціпрацэнтны паказчык уборачнай па-ранейшаму не выконвае ніводная вобласць. Увогуле па Беларусі гэтая лічба складае толькі 2 працэнты. Больш за ўсіх убіраюць Брэстчына і Гродзеншчына — 3,7 і 3,3 працэнта адпаведна. Віцебшчына трымае тэмпы ў 1 працэнт і ніяк не можа вось ужо на працягу тыдня выйсці на больш высокі паказчык.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

УСТАНАЎЛІВАЮЦЦА ДЫПЛАМАТЫЧНЫЯ АДНОСІНЫ БЕЛАРУСІ З ШЭРАГАМ ДЗЯРЖАЎ

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка выдаў указы аб устанаўленні дыпламатычных адносінаў паміж Рэспублікай Беларусь і Рэспублікай Мазамбік, Рэспублікай Намібія, Рэспублікай Судан.

БЕЛТА.

БЕЛАРУСЬ ДАЛУЧАЕЦЦА ЯШЧЭ ДА АДНОЙ МІЖНАРОДНАЙ КАНВЕНЦЫІ

Беларусь далучаецца да Міжнароднай канвенцыі аб Гарманізаванай сістэме апісання і кадзіравання тавараў, падпісанай 14 чэрвеня 1983 года ў Брусэлі. Указ наконт гэтага кіраўнік нашай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка падпісаў 12 жніўня.

БЕЛТА.

НА НОРМЫ ВОДПУСКУ ГАМЯЛЬЧАНЕ НЕ СКАРДЗЯЦЦА

Ва ўпраўленні гандлю Гомельскага гарвыканкама абверглі чуткі адносна таго, што ў абласным цэнтры нібыта да канца года будзе дзейнічаць жорсткая сістэма нормаў водпуску прадуктаў харчавання.

Па словах начальніка ўпраўлення Віктара Качэнкі, у Гомельскай, а таксама Магілёўскай і Віцебскай абласцях сапраўды адзначаецца масавы вываз прадуктаў харчавання. Прычым гэтым «грашаць» не беларусы, а найперш расіяне ды ўкраінцы. «Нормы водпуску існуюць даўно, нічога новага мы ў іх не ўносім, — зазначыў Віктар Іванавіч. — Навошта вам скрыня масла, калі для сям'і дастаткова пачка-другога?»

Разам з гэтым Віктар Паўлавіч заўважыў, што калі абмежаванні ў выглядзе нормаў водпуску прадуктаў харчавання дазволяць скарацiць вываз іх за межы краіны хаця б на 10—20 працэнтаў, такія абмежаванні трэба абавязкова выкарыстоўваць.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ВЕРСІІ

ШТО АДБЫЛОСЯ Ў «ДЖЭМ-БАНКУ»?

Камерцыйнай установе прад'явілі рахунак, па якому яна не мае намеру разлічвацца.

Падзеі, якія адбываліся ў памяшканні «Джэм-Банка» 31 ліпеня, магчыма, у бліжэйшы час змогуць прэтэндаваць на адны з самых скандальных у банкаўскай сістэме рэспублікі. Варта адзначыць, што ўпершыню прэзідэнтам банка агучана версія так званага цэнявога боку з жыцця камерцыйнай установы.

Са слоў прэзідэнта «Джэм-Банка» Аляксандра Татарынцава стала вядома, што 31 ліпеня ў памяшканне банка «ўвайшлі» супрацоўнікі міліцыі, якія поўнасцю ўзялі пад кантроль офіс банка і бліжэйшыя паверхі. Ніякіх тлумачэнняў сваім дзеянням з боку прадстаўнікоў сілавых органаў не было. Людзі ў камуфляжнай форме ў масках і ўзброеныя аўтаматамі, спасылаючыся на «Закон аб міліцыі», запатрабавалі адкрыць ім усе памяшканні, уключаючы і грашовае сховішча. У ходзе гэтай аперацыі быў складзены спіс супрацоўнікаў банка і пратакол аб знаходжанні прадстаўніка Латвійскага гандлёвага банка спадара Дрыля ў офісе банка.

Ва ўсёй гэтай гісторыі асабіста нам уяўляецца цікавай версія, якую выпучыў прэзідэнт банка, калі тлумачыў прэцэдэнт. На яго думку, ліпеньскія падзеі звязаны з «прэтэнзіямі» да банка, якія з'явіліся ў дырэктара аднаго з замежных прадпрыемстваў. Прычым «прэтэнзіі» цягнуць на вялікую суму ў СКВ.

Аляксандр Татарынцаў заўважыў, што апошнім часам неаднаразова яго і некаторых іншых фінансістаў з кіраўніцтва банка папярэджвалі наконт магчымасці сілавога вырашэння грашовага пытання (дарэчы, выбух у машыне начальніка службы бяспекі банка, аб якім паведамлялі ўсе газеты, таксама адно з папярэджанняў). Аднак «джэмаўцы», якія не маюць вялікага жадання расплачвацца за чужыя даўгі (па інфармацыі банка, фірма-крэдытор прад'яўляе прэтэнзіі не па адрасу, таму што ёй грошы вінавата іншая камерцыйная структура), не маюць намеру саступаць. Адсюль, мяркуючы, і апошні канфлікт з міліцыяй: прэзідэнт банка не выключае магчымасці, што візіт праваахоўных органаў напрамую справакаваны заказчыкамі, якія на поўную моц запусцілі машыну па спагнанню грошай.

Што датычыць дзеянняў міліцыі, то кіраўніцтва «Джэм-Банка» накіравала адпаведныя скаргі ў Савет бяспекі, пракуратуру, ГУУС Мінгарвыканкама і Міністэрства ўнутраных спраў.

Наколькі абгрунтавана абурэнне супрацоўнікаў банка з нагоды падзей 31 ліпеня, мяркуем, стане вядома пазней. Пакуль жа, як патлумачылі карэспандэнту «Звязды» ў прэс-цэнтры ГУУС Мінгарвыканкама, вышэйвыкладзеныя факты патрабуюць доказаў і праверкі...

Ігар ШЧУЧЭНКА.

У НЕКАТОРЫХ ГАСПАДАРКАХ ГРОДЗЕНШЧЫНЫ ЎРАДЖАЙНАСЦЬ ПЕРАВЫШАЕ 60 ЦЭНТНЕРАЎ З ГЕКТАРА

Гродзенская вобласць упэўнена ідзе ў лідэрах жніва — па апошніх даных тут ужо ўбрана збожжавых і зернебабовых на плошчы 220 тысяч гектараў (54 працэнты ад засеянага).

Сярэдняя ўраджайнасць па-ранейшаму самая высокая ў Беларусі — 32,4 цэнтнера з гектара. Аднак ёсць гаспадаркі, дзе даны паказчык перавышае 60 ц/га — гэта калгасы «Кастрычнік», «Свіслач» і «Прагрэс» Гродзенскага раёна.

Шэраг раёнаў Гродзеншчыны ўжо завяршаюць уборку каласавых. Дзякуючы гэтаму, у межах вобласці з'явіцца магчымасць перакінуць тэхніку ў паўночную частку, дзе жніво звычайна праходзіць на два тыдні пазней. Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» старшыня Камітэта па сельскай гаспадарцы Гродзенскага аблвыканкама Уладзімір Рудзячэнка, з 45 камбайнаў, якія неабходны Ашмянскаму раёну, 19 ужо сёння будуць накіраваны туды, а астатнія — на працягу некалькіх дзён паступяць у распараджэнне мясцовых гаспадарак.

«Калі пратрымаецца тыдзень добрае надвор'е», — заўважыў у гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» Уладзімір Рудзячэнка, — вобласць да 20, у крайнім выпадку — да 25 жніўня завершыць уборку збожжавых. Усе падставы для такой упэўненасці ў нас ёсць».

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

АЎТАР, АДЗАВІСЯ!

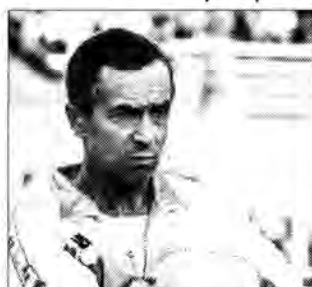
Шаноўны студэнт з Мінска, які заплаціў за пуцёўку менш на сто долараў, але так і не трапіў у краіну сваёй мары!

Ваша пісьмо вельмі зацікавіла нас.

Аддзел пісьмаў пераканаўча просіць вас патэлефанаваць у рэдакцыю па нумары 68-28-27.

Веніямін Арзамасцаў, галоўны трэнер ФК «Дынама-Мінск»:

«Я РАДЫ, ШТО ВЯРНУЎСЯ ДА ЛЮБІМАЙ СПРАВЫ»

Нядаўняя змена галоўнага трэнера мінскага «Дынама» Уладзіміра Курнева на Веніяміна Арзамасцава стала, бадай, галоўнай нечаканасцю канца мінулага тыдня. Як-ніяк, а экс-настаўнік чэмпіёнаў пераважаў разам з камандай усе інтрыгі да гэтага часу не зусім яснай гісторыі вакол «рэгулярнай» няўплаты футбалістам зарплаты, продажу лепшых ігракоў за мяжу... І раптам — ракіроўка ў пачатку другога круга, калі клуб пасля змены сузаснавальнікаў, літаральна акрыяў, паглядаў, як гаворыцца, набіраць абароты і імклівымі крокамі рынуўся ў пагоню за лідэрам...

Карэспандэнт «Звязды» паспрабаваў высветліць усе абставіны новага назначэння і звязаўся з Веніямінам АРЗАМАСЦАВЫМ, які праводзіў трэніроўку ў Стайках.

— Дазвольце, Веніямін Уладзіміравіч, павіншаваць з пасадай старшага трэнера і задаць некалькі пытанняў.

— Дзякуй за віншаванне. Праўда, размаўляць няма калі, — працаваць трэба. Хоць некалькі хвілін, канешне, знойдзецца.

— Скажыце, калі ласка, які можа быць зараз настрой у чалавека, якога пазбавілі трэнерскага партфеля ў той час, калі ён аб гэтым і меркаваць не мог?

— Намёк зразумеў. Толькі не трэба выстаўляць усё так быццам бы я Уладзіміру Курневу перайшоў дарогу, ці стаў косткай у горле. Прызначаць ці здымаць — гэта прэрагатыва начальства. У дадзеным выпадку Генадзя Бажко і Міхаіла Вяргеенкі. Лепш іх і запытаць, чаму яны зрабілі так, а не інакш.

Хоць па-чалавечы я разумею Уладзіміра Барысавіча — ад такой пераставукі ў яго наўрад ці вясёлы настрой. Але ж жыццё не прадказальнае, таму трэба быць маральна падрыхтаваным да любых яго сюрпрызаў. Прынамсі, наколькі я ведаю, спадар Курнеў застаецца ў штаце клуба на пасадзе трэнера-селекцыянера.

— Вас крэсла старшага трэнера ўжо, відаць, даўно чакала?

— Вось аб гэтым сцвярджаць не магу, бо прапанова ўзначаліць новае «Дынама» мне паступіла толькі 7 жніўня, вечарам, пасля гульні мінчан з магілёўскім «Тарпеда-Кадзіна».

— І вы за яе з радасцю ўхапіліся?

— Шчыра кажучы, я чакаў такой прапановы ўжо даўно, і не толькі з роднага клуба, бо больш чым паўгадове знаходжанне «на задворках» у футбольнай гаспадарцы спадара Хвастовіча для мяне прайшлі, лічыце, дарэмна. Цяпер жа я быў рады, што вяртаюся да любімай справы. Дарэчы, быў яшчэ тэлефонны званок на конт трэнерства і з Бабруйска. Але мой выбар быў ужо зроблены.

— На ваш погляд, чаму былы кіраўнік ЗАТ ФК «Дынама» аддаваў перавагу не Арзамасцаву, а іншым трэнерам?

— Відаць, Яўгену Яўгенавічу з імі было зручней вырашыць не столькі футбольныя, колькі камерцыйныя пытанні. Вынік усіх гэтых спраў вядомы — план перадсезоннай падрыхтоўкі каманды сарваны. За футбалістамі фактычна не было ніякага кантролю, і клуб выйшаў на старт дрэнна падрыхтаваным.

— Веніямін Уладзіміравіч, вашы падначаленыя зараз на пад'ёме, ці апошнія поспехі ў гульнях унутранага першынства гэта не што іншае, як міраж, ад якога ў хуткім часе і следа не застанецца?

— Я думаю, што сённяшняе мінскае «Дынамо» — гэта далёка не тая падаўленая ў маральным і фінансавым плане каманда трохмесячнай даўнасці. Хоць і кажуць, што змена шыльды нічога не вырашае кардынальна, але ў данным выпадку якраз усё пайшло так як трэба. У камандзе наладжаны нармальны трэніровачны працэс, дастойнае фінансаванне. Днямі, калі нічога не сарвецца, ігракі азнаёмяцца з новым кантрактам.

— І балельшчыкі зноў адчуюць, што ў нас з'явіўся суперклуб.

— Не браў бы так высока. Мы проста будзем салідным клубам, якому па плячу будуць многія задачы. Напрыклад выйграць у рыжскай «Сконты».

— Перад вашым назначэннем ставіліся якія-небудзь умовы?

— Ніякіх ультыматыўных заяў наконт таго, што калі клуб не стане чэмпіёнам — развітаешся з рабочым месцам — не было. Хоць задачы я сваё ведаю: занясць у сёлетнім чэмпіянаце другое месца, каб на наступны год удзельнічаць у еўракубках, і прайсці у 1/4 фіналу кубка Беларусі.

— На чэмпіёнства не разлічваеце?

— Гэта амаль нерэальна, але ж чым чорт не жартуе. Хоць вялікі ачковы мінус звводзіць гэтыя шанцы да мікраскапічных. Я вам скажу, што за другое месца прыйдзецца пазмагацца, бо на яго зараз прэтэндуюць прыкладна 4-5 каманд: «Белшына», БАТЭ, «Гомель», «Лакаматыў-96», «Славія»... Так што расслабіцца і чакаць, што сярэбраныя медалі у нас ужо ў кішэні, не прыйдзецца.

— У апошніх гульнях за каманду блiснулі некалькі навічкоў. Верагодна і ў далейшым стаўка будзе зроблена на моладзь?

— Пакуль будзем абапірацца на тых, хто ёсць, а паралельна выпрабоўваць новых людзей. Разлічваю, што ў камандзе будзе існаваць здаровая канкурэнцыя за месца ў асноўным саставе. І ёсць зоймуць, запэўніваю вас, самыя дастойныя. Падцягнем крыху функцыянальную падрыхтоўку ігракоў, фінансавая стабільнасць і належная дысцыпліна таксама будуць забяспечаны. Таму на наступны сезон можна будзе ставіць перад камандай больш складаныя задачы.

Што ні кажыце, а футбольнае мінскае «Дынама» — гэта ўсё ж імя ў Еўропе і ў многім імідж рэспублікі. І апаганьць яго мы не павінны ні ў якім разе.

Гутарыў Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

МОВАЗНАЎЧАЯ ПРАБЛЕМА ПЕРАХОДЗІЦЬ У СФЕРУ ЮРЫСПРУДЭНЦЫІ

Вышэйшы гаспадарчы суд краіны пачаў учора разгляд справы газеты «Наша Ніва»

«Наша Ніва», пачаўшы выдавацца ў 1991 годзе як правапераемнік аднайменнай газеты пачатку XX стагоддзя, прыхоздзіць да беларускага чытача на «тарашкевіцы». Менавіта апошняе і стала прадметам суровага разгляду. «Наша Ніва» звярнулася ў суд, каб аспрэчыць папярэджанне Дзяржкамдруку Рэспублікі Беларусь адносна таго, што газета выкарыстоўвае дарэформенны (маецца на ўвазе моўная рэформа 1933 года) беларускі правапіс.

Галоўны рэдактар «Нашай Нівы» Сяргей Дубавец — і пра гэта ён гаварыў на судзе — не лічыць ужыванне такога беларускага правапісу скажэннем. Як не лічыць патрэбным, магчымым разгляд мовазнаўчай праблемы ў судзе. Пры гэтым С. Дубавец нагадаў, што ў беларускім мовазнаўстве ёсць самыя розныя меркаванні адносна правапісу. Дарэчы, за экспертнай ацэнкай Дзяржкамдрук папярэдне звярнуўся ў Інстытут мовазнаўства Нацыянальнай акадэміі навук. Прааналізаваў выступленні «Нашай Нівы» і выказаўся супраць моўнай пазіцыі газеты вядомы вучоны мовазнаўца Аркадзь Жураўскі.

Выступаючы на судзе прадстаўнік Дзяржкамдруку выказаў пераканане, што ўсе сучасныя слоўнікі, даведнікі, часопісы, ды і ўсё іншае, што выдаецца па-беларуску, павінны кіравацца правапісам пасляэрэформенным — тым, які ўзаконены пастановай Саўнаркама ў 1933 годзе, а пасля ўдакладнены пастановай Саўміна БССР у 1957 годзе.

Наступнае судовае пасяджэнне, прысвечанае пытанню мовы на старонках «Нашай Нівы» пройдзе ў Вышэйшым гаспадарчым судзе заўтра.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне члену Савета Рэспублікі Калугіну Леаніду Іванавічу ў сувязі з напаткаўшым яго горам — смерцю МАЦІ.

ПЛАТНАЯ ПАРКОЎКА Ў СТАЛІЦЫ: НЕАБХОДНА НОВАЯ СІСТЭМА

Участак па эксплуатацыі кароткачасовых паркова́к трэста «Гордармеханізацыя», які на падставе рашэння гарсавета быў створаны для арганізацыі і абслугоўвання платных стаянак у сталіцы, а таксама спагнання збору за карыстанне месцамі паркоўкі аўтатранспарту, пачаў сваю дзейнасць з мая 1997 года. Такім чынам, ёсць усе падставы для пэўных ацэнак. Зрэшты, у тым, што справа гэта сапраўды патрэбная, сумнявацца як быццам не выпадае — гарадскому бюджэту патрэбны сродкі. На жаль, пакуль сумненні ўзнікаюць наконт іншага — наколькі эфектыўна збіраюцца гэтыя сродкі.

Варта нагадаць, што дзейнасць участка па эксплуатацыі кароткачасовых паркова́к фінансуецца за кошт сум сабранага ім збору за паркоўку ў адпаведнасці з зацверджаным Мінгарвыканкамам каштарысам. Пры гэтым зыходзяць з таго, што паступленні ў бюджэт павінны быць не меншымі выдаткаў, адлюстраваных у каштарысе, г. зн. участак мусіць акупіць выдаткі на сваё ўтрыманне і такую ж суму пералічыць у бюджэт. У выніку на 1998 год выдаткі на ўтрыманне ўчастка (спецадзенне, гаспадарчы інвентар і г. д.) па каштарысу вызначаны ў памеры 7 млрд. рублёў, адпаведна, агульная сума збору за паркоўку — 14 млрд. рублёў.

Раскладка, здавалася б, нескладаная. Шкада толькі, што сама сістэма далёка не бясспрэчная. Так, кідаецца ў вочы, што пры ўстанаўленні планавых заданняў участку па эксплуатацыі кароткачасовых паркова́к па спагнанню збору за паркоўку не ўлічваецца прапускная здольнасць дзеючых стаянак, якую можна вызначыць або шляхам разлікаў, або з выкарыстаннем метаду хранаметражу. Цяжка знайсці аналагі падобнага падыходу да планавання, аб якой бы сферы дзейнасці ні вялася гаворка.

Колькасць працуючых на ўчастку разлічвалася ў адпаведнасці з нарматывамі, зацверджанымі Мінгарвыканкамам. Пры распрацоўцы нарматыва колькасці зыходзілі з мінімальнай інтэнсіўнасці паркоўкі аўтатранспарту — 3 аўтамабілі ў гадзіну на 10 машына-месцаў. Аднак паспрабуем падлічыць. На тэрыторыі горада Мінска ў першым квартале гэтага года працавала 15 платных паркова́к на 2600 машына-месцаў. Калі ўзяць пад увагу, што паркоўкі горада працуюць у сярэднім 26 дзён у месяц, працягласць працоўнага дня — 8 гадзін, кошт паркоўкі за 1 гадзіну — 19 тыс. рублёў, то месячны аб'ём збору за паркоўку павінен скласці 3 082 560 тыс. рублёў. Квартальны план участка, адпаведна, мусіць быць вызначаны ў памеры 9 247 680 тыс. рублёў. Разам з тым планам I квартала 1998 года прадугледжана забяспечыць суму збору за паркоўку ў 2,8 млрд. рублёў, фактычна ж сабрана і таго менш — 2,6 млрд. (або 93 прац. ад плана).

Зыходзячы з прыведзеных даных узнікае пытанне аб прычынах такога істотнага разыходжання паміж разлічанай велічынёй і фактычным паступленнем збору за паркоўку. На наш погляд, гэта неадпаведнасць хутчэй за ўсё тлумачыцца дзвюма прычынамі: парушэннем падатковай дысцыпліны з боку асобных плацельшчыкаў і парушэннем парадку работы з наяўнымі грашовымі сродкамі, якія выкліканы адсутнасцю эфектыўнай сістэмы арганізацыі працы паркоўшчыкаў.

Пры вызначэнні збору за паркоўку, які належыць выплаце за карыстанне стаянкай, работнікі ўчастка карысталіся зацверджанымі Мінгарвыканкамам памерамі пагадзіннай аплаты і фактычным часам стаянкі. Прычым, пры выкарыстанні стаянкі менш 5 хвілін збор не спаганяецца, пры працягласці стаянкі 20 хвілін сума збору складае 9 тыс. рублёў, гадзінны памер збору — 19 тыс. рублёў.

Аплата за кароткачасовую стаянку робіцца наяўнымі грашыма шляхам набыцця разавага талона ў работніка ўчастка. Кантроль за работай паркоўшчыка і правільнасцю аплаты за паркоўку здзяйсняюць работнікі ўчастка (бухгалтары-кантралёры), колькасць якіх складае ўсяго 3 чалавекі, што, відавочна, недастаткова для забеспячэння эфектыўнага кантролю за выкананнем касавай дысцыпліны пры колькасці паркова́к — 15 і колькасці паркоўшчыкаў — 116 чалавек.

У цяперашні час сродкі, атрыманыя за карыстанне кароткачасовымі стаянкамі, у поўным аб'ёме паступаюць на рахунак трэста «Гордармеханізацыя», хаця пры арганізацыі дзейнасці ўчастка планаваўся іншы парадак размеркавання памянёных сродкаў: 85 прац. — трэсту «Гордармеханізацыя», 15 прац. — МУС Мінгарвыканкама.

Як паказала практыка, існуючы парадак размеркавання сабраных сродкаў не стымулюе работнікаў ДАІ аказваць дапамогу ў арганізацыі работы кароткачасовых паркова́к, а дзеючыя ў цяперашні час нарматыўныя дакументы не надзяляюць супрацоўнікаў участка дастатковымі паўнамоцтвамі для ўздзеяння на вадзіцеляў-неплацельшчыкаў. У арсенале такіх спосабаў уздзеяння ёсць хіба што метад перакanання і прымусовая (з дапамогай спецыяльных прыстасаванняў) блакіроўка колаў аўтамабіля. Прычым пасля сканчэння працоўнага часу работнікі ўчастка вымушаны здымаць блакіратары, бо ў адваротным выпадку парушальнік у адсутнасці паркоўшчыка робіць гэта самастойна.

У выніку склалася сітуацыя, калі апроч 4 ільготных катэгорый плацельшчыкаў збору (аўтатранспарт міліцыі, хуткай дапамогі, пажарнай службы і інвалідаў) вызначылася яшчэ цэлая група неплацельшчыкаў, якая, па словах кіраўніцтва ўчастка, дасягае 2/3 ад агульнай колькасці аўтатранспарту, які паркуецца. Сярод іх, у прыватнасці, вадзіцелі прыватных таксі ў раёне аўта- і чыгуначнага вакзалаў, «валютчыкі», а таксама супрацоўнікі дзяржаўных і недзяржаўных прадпрыемстваў і ўчасткаў, размешчаных побач з платнымі паркоўкамі.

Аналіз атрыманых паказчыкаў, вывучэнне пытанняў планавання і арганізацыі работы ўчастка дазваляе зрабіць выснову аб тым, што Мінгарвыканкамам і трэстам «Гордармеханізацыя», на наш погляд, удзяляецца недастатковая ўвага пытанням дзейнасці ўчастка па эксплуатацыі кароткачасовых паркова́к у горадзе Мінску.

Так, планаванне аб'ёмаў збору за паркоўку адбываецца па затратнаму прынцыпу без уліку прапускной здольнасці стаянак, у выніку чаго планавыя паказчыкі заніжаюцца, па нашых падліках, больш чым у тры разы.

Прымяняемая ў цяперашні час сістэма прэміравання работнікаў участка не стварае належных стымулаў для забеспячэння паступленняў у бюджэт збору за паркоўку ў большым аб'ёме, чым запланавана. Выкарыстанне наяўных грошай, адсутнасць строгага ўліку колькасці абслугоўваемых машын, нізкі памер легальна атрымліваемай заработнай платы работнікаў участка дазваляюць меркаваць аб наяўнасці магчымасці ўтойвання часткі сабраных грошай. Падставай для такога меркавання можа служыць і той факт, што ва ўмовах складанай сацыяльна-эканамічнай сітуацыі ў рэспубліцы зарплата ў памеры 1,5 млн. руб. наўрад ці здольная зацікавіць мужчын ва ўзросце ад 16 да 39 гадоў.

Адсутнасць у работнікаў участка дастатковых паўнамоцтваў для ўздзеяння на неплацельшчыкаў збору за паркоўку, нескаардынаванасць дзеянняў работнікаў участка і ДАІ стварае сітуацыю, калі значная частка патэнцыяльных плацельшчыкаў ухіляюцца ад платы збору за паркоўку ў мясцовы бюджэт.

Вышэйпералічаныя хібы ў планаванні і арганізацыі работы ўчастка прывялі да таго, што ў лютым гэтага года сума збору склала 740 млн. руб., ці 285 тыс. руб. на адно машына-месца (як гаварылася вышэй, магчымасці ўчастка складаюць больш за 3 млрд. руб. у месяц, ці ў 4 разы больш).

Улічваючы гэта, для забеспячэння паступленняў збору ў больш поўным аб'ёме неабходна, на наш погляд, комплексная перабудова дзейнасці ўчастка пры дапамозе ажыццяўлення наступных мерапрыемстваў:

1. Вызначэнне ўчастку плана паступленняў збору за паркоўку ў мясцовы бюджэт не на аснове велічыні выдаткаў па каштарысу, а зыходзячы з фактычнай прапускной здольнасці абслугоўваемых стаянак.

2. Распрацоўка і ўкараненне сістэм прэміравання і аплаты працы, якія забяспечваюць узмацненне матывацыі работнікаў участка па павелічэнню паступленняў у бюджэт збору за паркоўку.

3. Распрацоўка і ўкараненне эфектыўных сістэм кантролю за колькасцю аўтатранспартных сродкаў і фактычным часам іх знаходжання на кароткачасовых стаянках, па магчымасці абсталяванне стаянак агароджамі і прапускнымі прыстасаваннямі, якія дазваляюць уязджаць (выязджаць) на тэрыторыю стаянкі толькі пасля аплаты збору. Гэты прынцып павінен быць вызначальным і пры стварэнні новых стаянак на тэрыторыі горада.

4. Для забеспячэння роўнага і справядлівага падыходу да ўсіх катэгорый падаткаплацельшчыкаў, скарачэння выпадкаў неаплаты збору за паркоўку Мінгарвыканкаму неабходна прапрацаваць пытанне цеснага ўзаемадзеяння ў гэтым накірунку трэста «Гордармеханізацыя» і ДАІ па г. Мінску, прадугледзеўшы пры гэтым адлічэнне пэўнага працэнта ад збору на карысць Упраўлення дзяржаўтаінспекцыі ГУУС.

5. Перагледзець дзеючую сістэму разлікаў і, па магчымасці, скараціць работу персаналу стаянак з наяўнымі грашамі. Адным з варыянтаў скарачэння наяўных разлікаў з'яўляецца апрабаваная ўчасткам новая сістэма аплаты збору за паркоўку аўтатранспарту. Уласнікі аўтамабільных сродкаў могуць набыць у кіёсках «Белсаюздруку» і ў работнікаў участка, якія абслугоўваюць стаянкі, «праязны білет» коштам 750 тыс. руб., які дае права на працягу месяца бясплатна паркавацца на ўсіх платных стаянках, абслугоўваемых участкам. Магчыма трэба ўкараніць рэалізацыю разавых талонаў, пагашаемых на стаянцы.

Наяўнасць добра абсталяваных стаянак і эфектыўных сістэм кантролю за аплатай збору, адыход ад работы з наяўнымі сродкамі дазволяць, па папярэдняй ацэнцы, павялічыць суму збору за паркоўку больш чым у 4 разы. Такое павелічэнне кампенсуе выдаткі на абсталяванне стаянак, павялічыць паступленні ў бюджэт горада і, такім чынам, будзе садзейнічаць павелічэнню аб'ёмаў сродкаў, накіроўваемых на яго добраўпарадкаванне.

Прэс-служба Дзяржаўнага падатковага камітэта.

ПАШТОВАЕ АДДЗЯЛЕННЕ

ПАЕХАЛІ ГРОШЫКІ...

Гэта павучальная гісторыя, спадзяёмся, перасцеражэ некаторых асабліва даверлівых грамадзян ад неабдуманага ўчынку. Спадар Б. з Мядзельскага раёна вырашыў два гады назад купіць машыну. Сабраў крыху сам валюты, астатняе пазычыў, карацей, 1800 долараў «наскроб». За дапамогай звярнуўся да знаёмага, спадара А., які жыве ў Мядзелі, і сын якога падрадзіўся прыгнаць іншамарку з Літвы. Спадар Б. хацеў было ехаць з хлопцам сам, але яму ветліва адмовілі: сядзі, маўляў, на месцы і чакай, грошы, праўда, забралі ўсе і наперад.

Праз месяц у двары Б. ужо стаяла яго «мара» — дабітая «Аўдзі», 1980 года, іржавая, з дзіркамі. Да таго ж «гоншчык» запатрабаваў яшчэ 150 долараў, і машына не была растаможана. Падумаў-падумаў спадар Б. і рашыў, што лепей грошы ў руках, чым ржавая «тачка» ў двары. Аб чым і паведаміў А. Той машыну хуценька забраў, а вось грошы аддаць чамусьці забыўся...

Вось ужо два гады спадар Б. стараецца яму ўспомніць тыя 1800 долараў рознымі спосабамі. І ў райвыканкам звяртаўся, і ў пракуратуру. Нічога не дапамагло. Хацеў звярнуцца ў суд (дарэчы, пачуў ад суддзі, што ён трэці, хто збіраецца судзіцца з А.), але спалохала пошліна, якую трэба плаціць — амаль 10 мільёнаў... І тады ў роспачы напісаў спадар Б. у нашу газету. Мы зноў звярнуліся з лістом чытача ў Мядзельскую пракуратуру. Адказ прыйшоў усё той жа: «У сувязі з тым, што ў дзеяннях А. не выяўлена прыкмет саставу злачынства, РАУС абгрунтавана адмоўлена ва ўзбуджэнні крымінальнай справы». Праўда, было ў пісьме і нешта суцяшальнае: «Спадар Б., улічваючы яго матэрыяльнае становішча, можа быць вызвалены ад уплаты судовых расходаў». Адзінае, чым мы змаглі чытачу дапамагчы...

Аддзел пісьмаў «Звязды».

КРЫМІНАЛ

За крадзеж — да адказнасці

Пракуратурай г. Барысава санкцыянаваны арышт начальніка гарнізоннага склада паліва КЭЧ і загадчыка склада КЭЧ.

Яны абвінавачваюцца ў тым, што 31 ліпеня гэтага года з тэрыторыі кватэрна-эксплуатацыйнай часткі, выкарыстоўваючы службовае становішча, спрабавалі выкрасці больш як 4 тоны мазуту.

Аляксей ТАРАНАЎ.

Заказное забойства

Пракуратурай Мінскай вобласці завершана следства, і крымінальная справа накіравана ў суд у адносінах да жыхаркі Нясвіжскага раёна, а таксама рабочага ТАА «РІФ» і аднаго непрацуючага.

Яны абвінавачваюцца ў тым, што, згодна з папярэдняй змовай, учынілі наўмыснае забойства С. Буко, папярэдне напаіўшы яго. Забойства ўчынілі па просьбе жанчыны, непаўналетняга сына якой па неасцярожнасці забіў у час уборачных работ С. Буко.

Аляксей ТАРАНАЎ.

Помста жонкі

Пракуратурай Віцебскай вобласці накіравана ў суд крымінальная справа па абвінавачанню Л. Карнічэнка, жыхаркі Полацкага раёна, якая пасля ўжывання спіртных напояў са сваім мужам, а потым сваркі, падпаліла дом. У выніку апёкаў і атручэння чадным газам муж памёр.

Аляксей ТАРАНАЎ.

«ХУНДАЙ» У БЕЛАРУСЬ НЕ СПЯШАЕЦЦА

Гэтымі днямі некаторыя беларускія СМІ паведамілі аб пачатку вытворчасці легкавых аўтамабіляў маркі «Хундай» у свабоднай эканамічнай зоне «Брэст».

Як паведаміў намеснік кіраўніка адміністрацыі СЭЗ «Брэст» Валерый Раінчык, прапанова паўднёва-карэйскай фірмы пакуль засталася толькі прапановай. Хаця папярэдне, сапраўды, планавалася пачаць вытворчасць аўтамабіляў «Хундай Саната» і «Хундай Галопер» у кастрычніку гэтага года. Валерый Аляксандравіч зазначыў, што сёння цяжка сказаць, калі будзе адноўлена гаворка па гэтаму пытанню. Дададзім, што перамовы аб вытворчасці джыпа «Галопер» з карэйцамі ўжо некалькі гадоў вядзе адно са сталічных прадпрыемстваў. Аднак пакуль таксама аб станоўчых выніках казаць не даводзіцца.

У СЭЗ «Брэст» тым часам працуе беларуска-германскае СП па рамонту і сервіснаму абслугоўванню легкавых аўтамабіляў. Аднак, па словах прадстаўніка адміністрацыі СЭЗ, прадпрыемства не можа пакуль разгарнуцца з-за некаторых нестыковак у заканадаўстве. «Белмайстар» здольны даць другое жыццё ў месяц каля 300 машынам, што былі ў карыстанні. Тым самым нашы аўтааматары пазбаўляюцца неабходнасці накіроўвацца па патрыманыя легкавушкі за мяжу.

...А «ФОРД» ПЛАНУЕ ПАШЫРАЦЦА

Як вядома, учора адбылася сустрэча генеральнага дырэктара СП «Форд Юніян» Ніла Кэмпбела і прэзідэнта краіны Аляксандра Лукашэнкі.

Як паведамілі ў прэс-службе сумеснага прапрыемства, падчас сустрэчы будуць падведзены вынікі працы завода за год існавання (адкрыццё яго адбылося 30 ліпеня мінулага года), прадстаўленыя планы развіцця прадпрыемства на бліжэйшыя 3 гады. У прыватнасці, размова пойдзе аб пашырэнні магутнасцяў завода. На сённяшні дзень «Форд Юніян» здольны выпускаць 6 тысяч 300 аўтамабіляў у год. Прадстаўнік прэс-службы СП, а таксама фірмы-дылера «Лада ОМС» абверглі чуткі аб складанасцях у рэалізацыі прадукцыі «Форд».

Матэрыялы рубрыкі падрыхтавала Жанна КАТЛЯРОВА.

БЕЛАРУСКІ АЎТАМАБІЛЬ: ЯКІМ ЁН БУДЗЕ?

«ІНВАЛІДКІ» УЖО НЕ ЗБІРАЮЦЬ

Зборка аўтамабіляў з ручным кіраваннем, прызначаных для інвалідаў, пакуль спынена, паведаміў карэспандэнту газеты дырэктар 124-га аўтарамонтнага завода Міхаіл Журневіч.

Нагадаем, што вытворчасць легкавушак «Таўрыя» была распачата гэтым прадпрыемствам у канцы 1995 года. Планавалася, што завод забяспечыць патрэбы інвалідаў рэспублікі, якія маюць права на бясплатны аўтамабіль. Складанасці з пастаўкай камплектуючых з Запарожжа прымушалі не аднойчы шукаць выйсце. Акрамя «Таўрый» была сабрана партыя «Жыгулёў», а таксама «Фіятаў» з ручным кіраваннем. Аднак сёння прадпрыемства не ў стане ўвогуле прапанаваць гэтай спецыфічнай прадукцыі. Міхаіл Журневіч патлумачыў становішча адсутнасцю неабходнай на закупку камплектуючых валюты. Так што чаканні многіх інвалідаў застаюцца марнымі. Гэта тым больш крыўдна, бо Запарожскі аўтазавод абвясціў пачатак рэалізацыі праграмы паступовага зніжэння цэн на легкавушку «Таўрыя». Згодна з праграмай, кошт машыны праз два гады павінен знізіцца на 1,5 тысячы долараў. Апошняя цана на беларускую «Таўрыю» была роўная 4 тысячам 200 долараў.

КАХАННЕ — САЛОДКІ ГРЭХ

Юбілейная гаворка з 85-гадовым кампазітарам Анатолем Багатыровым

Сам Ігар Лучанок прымеркаваў нашу сустрэчу. Вылучыў свой кабінет у Саюзе кампазітараў. Выставіў каву. І прызначыў абодвум час.

І вось сядзіць перада мною патрыярх нацыянальнага мастацтва, адзін з заснавальнікаў сучаснай кампазітарскай школы на Беларусі, славуты кампазітар, педагог, грамадскі дзеяч, народны артыст, жывая легенда. Волат. БАГАТЫРОЎ!

Раяцца сотні пытанняў. Хочацца няспешна пагаварыць з Анатолем Васільевічам пра ўсё-ўсё. А ён, просты і ўсмешлівы, сам пачынае размову:

— МЫ БЫЛІ Багацкі. Жылі ў вёсцы Кабішча, у Гарадоцкім павеце. У сям'і — васемнаццаць дзяцей. Калі дзялілі зямлю, меншым Багацькам нічога не дасталося, і мой дзед, з меншых, пайшоў у горад і стаў рабочым на скураным заводзе. Ажаніўся з Ульянай, дачкой рабочага. От і напісана ў энцыклапедыі, што я родам з Віцебска. А па-праўдзе — з вёскі. Усе мы — ад зямлі...

— Як атрымалася, што Багацькі сталі Багатыровымі?

— Раскажу. Два дзедавы браты сталі Георгіеўскімі кавалерамі за Шыпку і Плеўна. Вярнуліся ў вёску героямі. Хлопцы да ўрадніка, атрымліваць дакументы. Той выслухаў герояў вайны дый кажа: «Вы ж багатыры!..» А як выпісвалі дакументы, да слова «багатыр» дадалі канчатак «оў». Вось і перайначыўураднік Багацькаў у Багатыровых. Начальства ўсё можа...

Анатоль Васільевіч дробненька смяецца, а з-пад акуляраў памаладому зіхацяць вочы. І я спяшаюся выкарыстаць яго добры настрой:

— Ці адчувае сябе кампазітар Багатыроў волатам-багатыром?

— А як жа! Уявіце, я — Багацька. Не гучыць. Багатыроў — іншая справа!..

— Калі адчулі, што вы сапраўдны Багатыроў?

— У трыццаць сёмым годзе. Наш настаўнік, прафесар Залатароў даў усім заданне — напісаць музыку па творах Аляксандра Пушкіна. Мне перапала «Казка пра мядзведзіху». Доўга мучыўся, атрымалася натхнёная кантата, якая адразу загучала. Пайшла па ўсяму колішняму Савецкаму Саюзу, аж да Сахаліна. І цяпер яна выконваецца ва ўсіх харавых класах у музычных вучылішчах. Вось так!

— З Багацькаў быў яшчэ хто-небудзь музыкантам?

— Сярод тых, каго ведаю, не было. Дзед быў рабочым, па ім пайшлі ўсе. А што? Атрымліваў у месяц сто рублёў. Вялікія грошы. Хапала, каб утрымліваць 10 дзяцей. Для чаго Ленін рабіў рэвалюцыю? Была мода пакланяцца яму. Цяпер не пакланяюся. Зачараваны толькі Сталіным. Вялікі чалавек!

— Што найбольш цэніць Багатыроў са зробленага ў музыцы?

— Цяжка сказаць. Пра «Мядзведзіху...» я ўжо казаў. Люблю свае оперы. Асабліва — «У пушчах Палесся». Яе слухаў сам Сталін. Я з жонкай былі выкліканы да яго ў ложу.

— І якая атрымалася размова?

— Дзе гадзіны гаварылі. У прысутнасці ўсіх членаў палітбюро. Гаварылі пра музыку, артыстаў. Ва ўсім разбіраўся Сталін. Сказаў мне: «Вы, таварыш Багатыроў, правільную музыку пішаце». А на банкеце пасадзіў побач з сабой. Сам піў віно, курыў і нічога не еў.

— І што ўклаў правадыр у словы «правільная музыка»?

— Не ведаю. Але пахваліў за меладызм. Ён быў музычны чалавек. Духоўную семінарыю закончыў. Мой бацька ў такой жа ўстанове вучыўся, пасля хорам у гімназіі кіраваў.

Нагадаем чытачам, што опера Анатоля Багатырова «У пушчах Палесся» (лібрэта Янкі Рамановіча) пастаўлена па аповесці Якуба Коласа «Дрыгва» ў 1939 годзе. Яна лічыцца адной з першых нацыянальных опер. Праз два гады пасля пастаноўкі аўтар яе, кампазітар А. Багатыроў, атрымаў Дзяржаўную прэмію СССР і стаў заслужаным артыстам БССР.

— А як Якуб Колас ацаніў оперу?

— Добра. Яму падабалася музыка і лібрэта. Мы сябравалі з Коласам. Калі да яго завітвалі важныя госці, прыводзіў да мяне на абед. Помню гасцяванне Аляксандра Фадзеева, Сяргея Гарадзецкага і гэтак далей. З Рамановічам ездзілі да яго на дачу, узгаднялі асобныя сцэнкі па спектаклю. Сур'ёзных заўваг не мелі.

— Які склаўся далейшы шлях оперы?

— Неміровіч-Данчанка хацеў ставіць. Не паспеў. Пачалася вайна. Ён памёр у сорак трэцім. Я якраз прыехаў са Свярдлоўска ў Маскву. Трапіў на пахаванне. Кіеў цікавіўся операй, але да пастаноўкі справа не дайшла. Прычынай усяму зноў жа вайна. А пасля яе нахлынулі новыя клопаты.

— Анатоль Васільевіч, у вас багата званняў, узнагарод. Што самае дарагое?

— Самае высокае званне — быць Чалавекам. Гэта — галоўнае. Імкнуўся быць чэсным чалавекам. Ніколі не падхалімнічаў перад начальствам.

— Начальству, часам, гэта не падабаецца.

— Таму я і не народны артыст СССР. Да Машэрава не хадзіў на паклон. А ён вучыўся ў майго бацькі ў педінстытуце ў Віцебску.

— І што ваш бацька яму ставіў па беларускай і рускай мовах?

— Не вышэй чацвёркі. Бацька мой — прафесар старой школы. Вельмі строгі быў да вучняў. Ён нават сваёй дачцэ Людміле паставіў на экзамене «тройку». Пры ўсім класе сачыненне правяраў.

— Раскажыце, Анатоль Васільевіч, як вы над песнямі працавалі?

— Гэта вельмі складана, музычны жанр. Я ўвогуле — не песеннік, але сёе-тое атрымалася. Маёй песняй «Дзень добры, Масква» на словы Янкі Купалы адкрывалі. Другую дэкаду беларускага мастацтва ў Маскве.

— Каго з беларускіх кампазітараў можна вылучыць у гэтым жанры?

— Ігар Лучанок, Юрый Семяняка, Дзмітры Смольскі — мае вучні, дарэчы. Іншыя вучні таксама пішуць песні — Эдуард Зарыцкі, Генрых Вагнер, Леанід Захлеўны, Віктар Войцік, Андрэй Мдзівані, Уладзімір Солтан.

Трэба зазначыць, што Анатоль Васільевіч нязменна, пяцьдзесят гадоў вядзе клас кампазіцыі ў Беларускай Акадэміі музыкі. Праз яго рукі, як кажуць, прайшлі амаль усе сучасныя кампазітары. Больш таго, маэстра А. Багатыроў адзінаццаць гадоў узначальваў Саюз кампазітараў, з пачатку яго заснавання ў 1938 годзе, тады, калі сённяшні старшыня творчага Саюза Ігар Лучанок толькі-толькі нарадзіўся. І ў сувязі з гэтым узнікае новае пытанне:

— Што можаце сказаць, Анатоль Васільевіч, пра свайго вучня Ігара Лучанка?

— Пасля мяне быў у яго настаўнік Ціхан Хрэннікаў. Ён паспрабаваў сябе рэктарам кансерваторыі. Каторы год ужо ўзначальвае наш Саюз. Таленавіты чалавек! Будзённыя клопаты — не для яго. Бог узнагародзіў Лучанка меладызмам і энергіяй, высокай душой, усё гэта трэба скіраваць на творчасць. Тады будуць новыя поспехі. І не толькі ў жанры песні, а і ў іншых музычных жанрах. Гэта — галоўнае!

— Хто вашы сябры ў жыцці?

— З Купалам і Коласам сябравалі. З Данілам Коласам, Танкам... Нікога не падвёў.

— А можна было?

— Яшчэ як, асабліва ў гады рэпрэсій. Тры ночы выклікалі мяне ў пэўныя інстанцыі. Загадвалі: «Падпішы спіс на арышт кампазітараў». Я ж старшыня Саюза, патрабавалася мая фармальная санкцыя. Не падпісаў. Маё сумленне чыстае. З ім сустракаю свой юбілей...

— А вам паказвалі той спіс «ворагаў», вы чыталі яго?

— Ды яго зачытаў Панамарэнка на пленуме ЦэКа. Там былі Купала, Колас, Лынькоў. Я стаяў пад нумарам «дзевятнаццаць». З гэтым спісам Панамарэнка ездзіў да Сталіна. Той быў у добрым настроі і сказаў: «Давайце, таварыш Панамарэнка, замест ордэраў выдадзім ордэны. Тады шэсць пісьменнікаў атрымалі высокія ўрадавыя ўзнагароды — Купала, Колас, Лынькоў, Бядуля, Глебка, Броўка. З кампазітараў нікому не далі...

— А што нашчадкі захаваюць у памяць з багатай спадчыны кампазітара Анатоля Багатырова?

— Цяжка сказаць. Думаю, нашчадкаў зацікавяць мае рамансы. Яны ўжо цяпер гучаць у Амерыцы, асабліва на словы Шэкспіра і Ахматавай — «Проснись, любовь», «Любовь — мой грех», «Как разлучил апрель», «Я окошко не завесила...» Ёсць, на мой погляд, добрыя рамансы і на словы Коласа, Купалы, Багдановіча, Куляшова, Танка, Пушкіна. Іх павінны ацаніць слухачы.

— Анатоль Васільевіч, у вас багата рамансаў пра каханне. Ці сустрэлі яго ў сваім жыцці?

— О, каханне — салодкі грэх. Я шчаслівы, бо жаніўся па каханню. Маёй выбранніцай стала вядомая спявачка Наталля Сяргееўна Зубковіч, дачка святара з Глуска. Мы з ёй пражылі ў каханні трыццаць чатыры гады. Цудоўная жанчына! З ёй былі на васьмі сталінскіх прыёмах. Разумная. Абаяльная. Божа мой, ад яе ўсе трацілі розум, а яна шчодра дарыла каханне мне. Таму і атрымаўся кампазітар Багатыроў. Без кахання цяжка кампазітару, без яго, думаю, ён не можа рэалізаваць свае здольнасці.

— Я ведаю, Анатоль Васільевіч, што вы цяпер жывяце адзін. Як пераадольваеце адзіноту?

— На жаль, мая любая жонка памерла. Другі дзесятак гадоў жыву адзін. Мы гадавалі прыёмную дачку. Ёсць ужо ўнукі. Падтрымліваем адзін аднаго... А калі шчыра, я люблю адзіноту. Веру ў Бога з дзяцінства. У душы веру. Па цэрквах не хаджу, толькі калі бываю ў Маскве ці за мяжой. Музыка дапамагае ў адзіноце. Пішу ўспаміны. А да таго я не хачу змірыцца, што атрымліваю пенсію. Маю поўную педагагічную стаўку ў Акадэміі музыкі.

— Што скажа прафесар Багатыроў пра сённяшнюю творчую моладзь?

— Нядаўна быў на экзаменах у кансерваторыі. Мяне здзівіла і абурыла: у студэнтаў няма нічога беларускага, нацыянальнага. Трэба больш займацца фальклорам, клапаціцца пра чысціню сваіх вытокаў, цаніць гісторыю краіны і традыцыі свайго народа. У гэтым — жыццё і поспех інтэлігенцыі.

— А што б пажадалі ўсім беларусам з вышыні сваіх гадоў?

— Каб любілі сябе. І каб ніколі не забываліся, што яны — беларусы і маюць сваю краіну. Жыццё — адзін міг. І трэба, як вучыў Хрыстос, Чалавек-Бог, нікому не рабіць зла, быць сумленным і добрым...

... За акном барабаніў спорны летні дождж. Не хацелася развітвацца з чалавекам-легендай, не хацелася абрываць размову з патрыярхам музыкі, у якога такая маладая душа. Пілі каву, доўга яшчэ абмяркоўвалі складаную, супярэчлівую рэчаіснасць. А. Багатыроў згадваў розныя гісторыі з жыцця Брамса, Шумана, Ліста, Шапэна, Жорж Санд. Паставіў сваю кропку ў размове, як запавет:

— Трэба сумленна жыць і даражыць кожным днём жыцця!

Уладзімір ЛІПСКІ.

ЗЛАЧЫНЦАМ У БЕЛАРУСІ ЎЖО ВЫНОСІЦЦА НОВЫ ПРЫГАВОР — ПАЖЫЦЦЁВАЕ ЗНЯВОЛЕННЕ

Па найбольш цяжкіх злачынствах беларускія суды з некаторага часу ўжо выносяць новы прыгавор — пажыццёвае зняволенне. Гэтая норма была заканадаўча ўведзена ў Крымінальны кодэкс рэспублікі на пачатку гэтага года як альтэрнатыва пакаранню смерцю.

Як паведамілі журналістам у Пракуратуры Беларусі, у прыватнасці, у Вярхоўным судзе ў касацыйнай інстанцыі не так даўно была разгледжана справа ў дачыненні да грамадзяніна, які ўчыніў забойства пры абцяжваючых абставінах і быў прыгавораны да пажыццёвага зняволення. Вярхоўны суд пакінуў без змянення вынесены прыгавор.

Па словах намесніка Генеральнага пракурора Беларусі Аляксандра Іваноўскага, праблем з адбыццём пакарання гэтай катэгорыяй асоб пакуль не ўзнікае.

Так, у адпаведнасці з вынесеным прыгаворам вышэйузгаданаму грамадзяніну першыя пяць гадоў пажыццёвага зняволення прызначана адбываць у турме.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ, БелаПАН.

У ВЫТВОРЧАСЦІ СЛЕДЧАГА КАМІТЭТА МУС І ОРГАНАЎ ПРАКУРАТУРЫ ЗНАХОДЗІЦЦА ШЭРАГ СПРАЎ АБ ЗЛАЧЫНСТВАХ У БАНКАЎСКАЙ СФЕРЫ

Сёння падраздзяленнямі Пракуратуры Беларусі і следчым камітэтам Міністэрства ўнутраных спраў расследуецца шэраг крымінальных спраў аб злачынствах у банкаўскай сферы і атрыманні крэдытаў.

Так, па словах намесніка Генеральнага пракурора рэспублікі Пятра Іваненкі, на пасяджэнні калегіі Пракуратуры Беларусі, якое адбудзецца ў канцы гэтага тыдня, плануецца разгледзець пытанне аб незаконным атрыманні вялікіх крэдытных рэсурсаў у «Беларусбанку». У вытворчасці органаў пракуратуры і следчага камітэта МУС, паведаміў П. Іваненка, знаходзяцца таксама справы, якія датычаць банка «Еўрапейскі», Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь, «Аграпрамбанка», у прыватнасці, яго мінскага ўпраўлення. Там кіраўнікі нейкай фірмы «Максім», якія цяпер знаходзяцца ў вышуку, атрымалі ў былога кіраўніка Саматохіна крэдыты ў памеры 4 мільёнаў долараў ЗША і 5,5 мільёна нямецкіх марак. Саматохін і яго саўдзельнік узяты пад варту.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ, БелаПАН.

12 ЖНІЎНЯ Ў ПАШТОВЫ АБАРОТ КРАІНЫ ЎВОДЗЯЦЦА НОВЫЯ МАРКІ, ПРЫСВЕЧАНЫЯ 50-ГОДДЗЮ БЕЛАРУСКАГА АЎТАМАБІЛЬНАГА ЗАВОДА

12 жніўня ў паштовы абарот краіны ўводзяцца новыя маркі, прысвечаныя 50-годдзю Беларускага аўтамабільнага завода.

Як паведамілі БелаПАН у выдавецкім цэнтры «Марка» рэспубліканскага дзяржаўнага аб'яднання «Белпошта» Міністэрства сувязі Беларусі, у серыі з пяці марак наміналам ад 1500 да 8600 рублёў — выявы некаторых мадэляў вялікагрузных кар'ерных самазвалаў і франтальнага пагрузчыка, выпушчаных заводам у розныя гады. Аўтар філатэлістычнай прадукцыі - - мінскі мастак Георгій Доўбік.

12 жніўня ў Жодзіна будзе адбылося спецыяльнае гашэнне на канвертах «першага дня».

Марат ГАРАВЫ, БелаПАН.

З'ЕЗД СТАЎ ІМПУЛЬСАМ СУДОВАЙ РЭФОРМЫ

«Нягледзячы на тое, што судовая рэформа ў краіне пачалася яшчэ ў 1992 годзе, за апошнія шэсць месяцаў удалося зрабіць больш, чым за папярэднія пяць гадоў, — заявіў учора на прэс-канферэнцыі ў Нацыянальным прэс-цэнтры старшыня Вярхоўнага суда Беларусі Валянцін Сукала. — І адбылося гэта дзякуючы станоўчаму ўплыву рэспубліканскага з'езда суддзяў. Таму памыляліся тыя, хто лічыў, што ён будзе звычайным дзяжурным мерапрыемствам».

Паводле слоў В. Сукалы, значна пашырылася сістэма аднаасобнага разгляду суддзямі адміністратыўных і крымінальных спраў. Напрыклад, зараз цалкам аднаасобна разглядаюцца грамадзянскія і адміністратыўныя іскі, а крымінальныя — на 60 працэнтаў. Нават створаны новы інстытут — суддзяў па адміністратыўных справах, якіх налічваецца ў краіне ўжо больш за 100 чалавек. Такім чынам, інстытуту прысяжных засядацеляў, які спрабавалі ўвесці ў краіне некалькі гадоў таму, верагодна, не наканавана з'явіцца ў беларускай судовай сістэме. Гэта пацвердзіў і суддзя Вярхоўнага суда, кіраўнік Рэспубліканскага Савета суддзяў Іван Мінец.

Валянцін Сукала паведаміў, што згодна з зацверджанай праграмай будаўніцтва і матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння, у Беларусі на сённяшні момант узводзіцца 12 новых будынкаў судоў. А да 2005 года плануецца здаць яшчэ 45 дамоў правасуддзя.

У першым паўгоддзі спраў, па якіх не ўдалося захаваць тэрміны разгляду, стала заўважна менш у параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года. Словам, валакіта, магчыма, можа стаць перажыткам мінулага.

Толькі 14 супрацоўнікаў былі прыцягнуты да дысцыплінарнай адказнасці і 113 дэпрэміраваны ў першым паўгоддзі. В. Сукала з задавальненнем паведаміў, што не было зарэгістравана ніводнага злачынства сярод супрацоўнікаў яго ведамства.

Павысілася і якасць разгляду спраў судамі першай інстанцыі. У іх рабоце выяўляецца менш за 2 працэнты браку. «Хаця па гэтай прычыне мы зусім не заспакойваем сябе, паколькі кожны няправільны прыгавор — трагедыя для чалавека», — заўважыў страшыня Вярхоўнага суда. Неабгрунтавана асуджаных сёлета было выяўлена 26 чалавек. Усе яны правялі розныя тэрміны за кратамі. Адзін нават адсядзеў 2 гады.

На заканчэнне Валянцін Сукала падзякаваў журналістам за тое, што прэса дапамагае выяўляць існуючыя хібы ў працы судовых інстанцый і запэўніў, што ніводная публікацыя, незалежна ад таго, у якіх СМІ яна друкуецца, не застаецца без рэагавання ў Вярхоўным судзе.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

У Мінску ствараецца новая грамадская арганізацыя — Саюз інвестараў

У Мінску ствараецца новая грамадская арганізацыя, якая аб'ядне ўсіх прадстаўнікоў кампаній з замежнымі інвестыцыямі ў Рэспубліцы Беларусь, — Саюз інвестараў.

Цяпер рыхтуюцца неабходныя дакументы для рэгістрацыі арганізацыі ў Міністэрстве юстыцыі. Не так даўно на сходзе прадстаўнікоў сумесных і замежных прадпрыемстваў быў прыняты статут Саюза інвестараў. Актыўны ўдзел у абмеркаванні дакументаў арганізацыі прымаюць і прадстаўнікі МЗЭС — міністэрства, напрамую зацікаўленага ў прытоку замежных інвестыцый у Беларусь.

Юрый АЛЯКСЕЕЎ, БелаПАН.

У Гомелі працягваецца працэс спецыялізацыі сярэдніх школ

Так, рашэннем гарвыканкама гомельская СШ № 8 набыла статус школы пры Гомельскім дзяржаўным універсітэце імя Ф. Скарыны.

У ёй будуць створаны профільныя класы накшталт універсітэцкіх факультэтаў. На конкурснай аснове ў школу будуць прымацца не толькі навучэнцы, але і педагогі з ліку як школьных, так і выкладчыкаў ВНУ. Гэта другая ў горадзе школа, якая ажыццяўляе такі праект. Піянерам стала СШ № 56, дзе эксперымент паспяхова вядзецца ўжо на працягу сямі гадоў. Навучэнцы СШ № 58 з новага навучальнага года будуць паглыблена вывучаць англійскую мову, а таксама ўзмоцнена займацца музычнахаравым і выяўленчым мастацтвам. Па індывідуальнай спецыялізацыі ў Гомелі працуе прыкладна чвэрць з 60 гарадскіх школ.

Ірына МАКАВЕЦКАЯ, БелаПАН.

НАДЗЁННАЕ

ШКОЛЬНІКІ ТАКСАМА ЛЮБЯЦЬ МОДНАЕ АДЗЕННЕ

Набыццё мінімальнага набору адзення для дзяўчынак сярэдняга школьнага ўзросту, у склад якога ўваходзяць сукенка ці камплект, блуза, джэмпер, туфлі, калготкі і спартыўны касцюм з бавоўны, абыдзецца іх бацькам сёлета прыкладна ў 2,5 мільёна беларускіх рублёў. А на тое, каб апрануць у школу хлопчыка, бацькам прыйдзецца выкласці 2,7-2,8 мільёна. Калі ж дадаць да гэтай сумы яшчэ і кошт неабходных для вучобы канцтавараў, то школьная «карзінка» пацягне ўвогуле на ўсе 3,5 мільёна. Гэтыя лічбы на прэс-канферэнцыі, прысвечанай праблеме забеспячэння гандлю школьным адзеннем, былі агучаны прадстаўнікамі Міністэрства гандлю.

Трэба заўважыць, што заказ Міністэрства гандлю канцэрну «Беллегпрам» на школьнае адзенне ў 143,6 тысячы адзінак на фоне агульнай колькасці ў нашай рэспубліцы школьнікаў (1,7 мільёна) выглядае даволі сціпла. Але яго выкананне ўсё ж выклікае ў вытворцаў пэўныя праблемы. І першая з іх — вельмі сціснутыя для гэтага тэрміны. На думку кіраўнікоў буйнейшых беларускіх прадпрыемстваў, якія займаюцца выпускам асартыменту для школы, неабходна вярнуцца да сезоннага накаплення школьных тавараў: першыя партыі павінны закупляцца гандлёвымі арганізацыямі ў вытворцаў яшчэ ў красавіку, тады як сёлета канчатковая заяўка гандлю была сфарміравана толькі ў чэрвені. І хаця па стану на 10 жніўня 80—90 працэнтаў неабходных тавараў ужо паступілі ў продаж (а да 27 жніўня, як абяцае Міністэрства гандлю, заяўка будзе задаволена на ўсе 100 працэнтаў), такія «пажарныя» тэмпы вытворцаў не задавальняюць. Другая праблема — адсутнасць беларускіх тканін сучасных расфарбовак. І трэцяя праблема — неабходнасць пастаяннага вывучэння густаў і попыту моладзі. Роспач вытворцаў можна зразумець, калі іх прадукцыя нечакана «завісае» ў гандлі. Таму сёлета ўпершыню ў Мінску праводзілася маладзёжная забаўляльная праграма «Школьная пара і мода» з дэманстрацыяй новых распрацаваных мадэляў школьнага адзення. Ацэнку яму давала самае строгае журы — самі школьнікі, якіх сёння ніхто не прымусіць насіць тое, што ім не падабаецца. Як заўважыла дырэктар Брэсцкай швейнай фабрыкі «Надзея», школьны асартымент быў зменены ў іх у гэтым годзе на 83 працэнты.

На 100 працэнтаў змяняецца штогод дзіцячы асартымент і на абутковых прадпрыемствах краіны. Вось толькі добры дзіцячы абутак па-ранейшаму не толькі ў дэфіцыце, але і ў вялікай цане: зараз кошт аднае пары вагаецца ад 300 тысяч рублёў да мільёна. Адсутнічаюць у продажы і вялікія памеры школьнага абутку для дзяўчынак (37, 38 і г. д.), у выніку чаго бацькі вымушаны купляць падлеткам «дарослыя» туфлі і чаравікі па, адпаведна, «дарослых» цэнах. Нельга абысці і той факт, што на сучасны момант заяўкі гандлю на дзявочыя туфелькі задаволены ўсяго на 27 працэнтаў і мала верагодна, што да 1 верасня іх дэфіцыт будзе ліквідаваны.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

КАЛІ ЗАКАЦІЛАСЯ СОНЦА

ГАННА ЖЫВЕ ў нашым доме, на пятым паверсе. Бачымся мы з ёй кожную раніцу: яна адпраўляе ў школу свайго Максіма, танклявага чатырнаццацігадовага хлопца, які з твару вельмі на яе падобны. Максім ужо імчыць па прыступках недзе на другім паверсе, а яна, выйшаўшы на пляцоўку, крычыць яму ўслед, каб не бегаў без курткі на перапынках. Часам мы сустракаемся на тралейбусным прыпынку і разам едзем да метро: Ганна выкладае рускую мову і літаратуру ў адным з тэхнікумаў. Ганне гадоў трыццаць шэсць, хаця выглядае значна маладзейшай: заўсёды акуратна прычасаныя валасы, стыльная прыгожая вопратка. А яшчэ — і ў гэтым, пэўна, увесь сакрэт яе маладосці — вочы. Зялёныя з маленькімі карычневымі іскрынкамі, яны ўмомант становяцца залатымі, калі іх уладальніца пачынае смяяцца. Смяецца яна часта, залівіста, ад душы, як малая дзяўчынка, хаця смяяцца, як лічаць нашы «пад'ездныя» бабулі, асабліва няма чаго: маладая, прыгожая, адукаваная, а вось, бачыш, як, беднай, не пашанцавала — выхоўвае свайго Максіма адна. Пра мужа Ганны ніхто нічога дакладна не ведае. Адны гавораць, што загінуў ён адразу пасля нараджэння сына і яна дагэтуль не можа яго забыць. Іншыя кажуць, што быў ён дужа залётны да жанчын і Ганна сама яго кінула. А некаторыя асабліва з'едлівыя кабеты пад вялікім сакрэтам раскажуць вам, што ніякага мужа ў Ганны і не было, што прыехала яна ў горад з дзіцем, бо бацькі з вёскі выгналі, каб не было ганьбы перад людзьмі, каб не мазолілі вочы распусная дачка ды незаконны ўнук. Ганна, вядома ж, пра ўсе гэтыя «версіі» ведае, але пераконваць пад'ездную грамадскасць у правільнасці адной з іх і памылковасці іншых не спяшаецца. Таму апошнія шэсць гадоў, з таго часу, як пасялілася ў нашай «хрушчоўцы», трымае яна за сабой тытул самай загадкавай жанчыны пад'езда.

Нядаўна Ганна зайшла да мяне, папрасіла дапамагчы перасунуць з месца на месца цяжкаватую-такі шафку. Неяк мітуслівa-прысаромлена тлумачыла пры гэтым, што надумала самастойна зрабіць рамонт, і толькі ўзяўшыся, зразумела, якая гэта для адной жанчыны цяжкая справа. Ды яшчэ і адзінага памочніка, Максіма, на канікулы да бабулі адправіла... Шафку мы тузалі даволі доўга, спрабуючы скрануць яе з месца. Калі ж, нарэшце, гэта ўдалося, дзверцы раптам адчыніліся і на падлогу пасыпаліся альбомы, фотаздымкі, сшыткі (вось чаму невялікая з выгляду шафка была такая цяжкая). Ганна пачала хуценька збіраць рассыпанае, а я ва ўсе вочы глядзела на фота, якое адляцела ўбок. На ім былі маладыя. Ганна, зусім юная, у зграбным капялюшыку і белым воблаку вэлюма, а побач — вельмі прыгожы, інтэлігентнага выгляду малады чалавек, які асцярожна трымаў яе пад локаць. Я падняла фота, і толькі тады Ганна яго заўважыла. «А, ну вось, пазнаёмся. Аляксей, мой былы муж. Былы бацька Максіма. Былы паэт...» Сказала з сумам і іроніяй, але без шкадавання... Потым, пакапаўшыся ў паперах, якія ўсё яшчэ ляжалі на падлозе, выцягнула адтуль агульны сшытак у рудой цыратовай вокладцы, падала яго мне.

У сшытку былі вершы. Вельмі добрыя вершы, напісаныя па-беларуску. Непасрэдныя, лірычныя, непадобныя адзін на другі і на іншыя. Асабліва запомніўся адзін, які пачынаўся так:

У мяне было вялізнае сонца,
Я хацеў падарыць яго табе,
Але ты смяялася і казала:
Навошта яно мне, такое вялікае?
У маім небе была безліч зор,
Я хацеў, каб яны былі тваімі.
Але ты ўсміхалася і казала:
Навошта мне яны, калі я
Бачу зоры ў тваіх вачах?..

А потым мы сядзелі на адрамантаванай ужо кухні, пілі каву і я, слухаючы гісторыю дзівацкага, незразумелага кахання, думала аб тым, што, каб не вершы і фота, ніколі б у яе не паверыла...

Яны сустрэліся самай лютай зімой. Ганне тады было няпоўных васемнаццаць. Яна прыехала ў Мінск з вёскі, паступіла вучыцца ў «хабзу» на кранаўшчыцу. Не тое што спала і марыла аб гэтай прафесіі, але ж трэба было недзе дзецца пасля школы. Аб інстытуце ці нават тэхнікуме і не думала: не было за кім вучыцца ў школе — з заняткаў адразу на ферму маці дапамагаць, а вечарам як паганяе п'яны бацька, ды як пераначуеш у адрыне або ў суседзяў — ці да вучобы тады назаўтра... Яна стаяла на аўтобусным прыпынку і хукала на задубелыя рукі — забылася рукавіцы. Раптам нехта высокі і прыгожы, а ёй, вясковаму дзяўчаняці, ён наогул здаўся паўбогам, падышоў і працягнуў ёй скураныя пальчаткі...

Аляксею было тады дваццаць пяць. Ён заканчваў універсітэт, меў аднапакаёўку, што засталася ад бабулі, і бліскучыя перспектывы на будучыню. Ніхто з яго знаёмых доўга не мог зразумець, што ён знайшоў у гэтай «дзярэўні», якую ўсюды вадзіў з сабою і нават дыхаць, здавалася, на яе баяўся. Маці ягоная нават у вучылішча да Ганны ездзіла, увяла ўсім у вушы, што дзяўчына яе беднага хлопчыка зусім акруціла і хоча на сабе жаніць, бо ў яго і кватэра, і прапіска, і грошы...

А Ганна проста хадзіла ашаломленая шчасцем, якое на яе абрынулася. Ён прыносіў ёй вялізныя букеты руж, у якіх яна знаходзіла запіскі на французскай мове, якую вучыла калісьці ў школе, але з якой, як ні старалася, не магла ўспомніць ні слова. Ён пісаў ёй вершы амаль штодня, але яе часам пужалі яго незразумелыя, дзіўныя метафары ў гэтых вершах. Яны хадзілі сустракаць туманны ружова-блакітны ранак, і ён з захапленнем казаў ёй: «Зусім як у Манэ, праўда?» Яна згодна ківала, а шчокі залівала чырвань ад таго, што яна не ведала, хто ён, той Манэ — мастак, пісьменнік ці яшчэ хто. Калі аднойчы яна, ужо працуючы кранаўшчыцай на заводзе, паехала на месяц у адпачынак, Аляксей закідаў яе пісьмамі, молячы напісаць хоць радок. І не атрымаў ніводнага адказу: яна проста баялася нарабіць памылак...

Яна ведала толькі адно: без яго яна жыць не зможа. Ён ведаў тое самае. І яны палічылі, што гэтага дастаткова. І праз два гады пажаніліся, нягледзячы на пратэсты бацькоў (маці Ганны таксама ўвесь час дачку пілiла: занадта разумным і інтэлігентным здаваўся ёй зяць).

Іх ідылістычнае шчасце было нядоўгім. Усё часцей яны лавілі сябе на тым, што гаварыць ім няма аб чым. Аляксей паступіў у аспірантуру, Ганна з кранаўшчыцы перавялася на «чысцейшую» работу — стала вахцёрам на прахадной завода. Калі ў госці прыходзілі яго сябры, яна выконвала ролю маўклівай кухаркі, якая толькі падавала на стол. Калі ж аднойчы заглянулі яе дзяўчаты, з якімі разам вучыліся, ён адразу выйшаў, а, вярнуўшыся, сказаў з пагардай: аб чым можна гаварыць з такімі дурніцамі?..

Але ўсё ж было каханне, і яны ратавалі яго, як маглі, кожны па-свойму. Ганна думала, што сваёй пяшчотай, утульнасцю ў доме яна прымусіць яго забыцца аб бездані паміж імі. Аляксей незаўважна падсоўваў ёй кніжкі, каб чытала на прахадной, а аднойчы загаварыў пра тое, што можна б за год падрыхтавацца і паступіць куды-небудзь. Не век жа ў вахцёрках сядзець. Але тут у ёй прачнулася дзікая ўпартасць: значыць, табе мала майго кахання, ты не можаш мяне любіць такую? А я вось такая як ёсць, і мяняцца не хачу і не буду!

Усё часцей яны маўчалі па вечарах. Аляксей прападаў за пісьмовым сталом, Ганна злосна бразгала посудам на кухні. І аднойчы ён ціха сказаў: «Ведаеш, ты зусім не такая, якой я цябе прыдумаў». Яна зноў упарта адказала: якая ёсць! Гэта стала пачаткам канца.

Пасля разводу яна паехала да бацькоў. Праз паўгода з'явіўся Максім, і толькі тады яна асэнсавала, што страціла. І рашыла вярнуць не толькі маломy бацьку, але і сабе мужа. Ёй было ўсяго дваццаць два. Маці са здзіўленнем назірала, як дачка чытае школьныя падручнікі і скептычна хмыкала: што ж з гэтага выйдзе. Выйшла — летам Ганна паступіла на філфак. Пайшла вучыцца на дзённае аддзяленне, пакінуўшы малога на бабку. Усе пяць гадоў, што была ў Мінску, ні разу не спакусілася пабачыць Аляксея. Ён не ведаў, што нарадзілася дзіця, і яна хацела зрабіць яму сюрпрыз — падарыць сябе і сына. Яна марыла пра гэту хвіліну ўвесь час — і калі праседжвала ў бібліятэцы, прачытваючы творы звыш праграмы, і калі вучыла французскія словы, якія, падобныя адно да аднаго, не хацелі запамінацца, і калі кожныя выхадныя трэслася ў аўтобусе, едучы да Максіма...

Яна скончыла універсітэт на «выдатна», атрымала прапанову пайсці ў аспірантуру, а калі адмовілася, — месца выкладчыцы ў тэхнікуме і пакой у інтэрнаце. Яна навучылася апранацца і карыстацца сталовым нажом. Максім у пяць гадоў ужо бойка чытаў, расказваў на памяць вершы і лічыў да тысячы. Можна было ехаць да Аляксея...

Яна дагэтуль дзякуе Богу, што паехала без малога. Дзверы адчыніў прапахлы гарэлкай мужык у спартыўным трыко, у якім яна з цяжкасцю пазнала былога мужа. Ён яе таксама не мог пазнаць. Так яны і стаялі, гледзячы адно на аднаго цераз парог калісьці іхняга дома. Потым яна шпарка ішла па вуліцы, а ён подбегам у пантофлях, нязграбна соваючы нагамі, даганяў яе і спрабаваў нешта растлумачыць. Потым, убачыўшы, што яна не слухае, крыкнуў на ўсю вуліцу: «Гэта ты мне жыццё зламала!» Больш яны не бачыліся. Хаця верагоднасць сустрэцца нават у двухмільённым горадзе заўсёды застаецца...

Праз два гады ёй з сынам далі кватэру ў нашым доме. Жыццё ідзе спакойна і наладжана. Для Максіма бацька застаўся прыгажуном з вясельнай фоткі, які раптоўна памёр да яго нараджэння. Калі ён просіць Ганну расказаць яму пра бацьку, яна нічога не выдумвае, проста пачынае ўспамінаць. Пра пяшчотныя французскія словы ў безлічы руж, пра світанкі, як на пейзажах Манэ, чытае сыну вершы са старога агульнага сшытка. І гоніць, гоніць ад сябе зусім нядаўні ўспамін: абдзёртыя шпалеры, пах перагару, зашкляннелыя вочы, лапатанне пра цяжкае жыццё і творчы крызіс... І ўспамін гэты, нарэшце, ідзе прэч, і зноў застаецца толькі ціхі сум і вобраз маладога паўбога, які працягвае ёй пальчаткі, і грэе яе рукі ў сваіх...

«Што, так нікога пасля яго ў вас і не было?» — асцярожна спытала я, выслухаўшы аповяд. «Як жа пасля гэтага, — Ганна кіўнула на сшытак з вершамі, які я трымала ў руках, — можа яшчэ нехта быць?»

Не папракайце мяне, што парушыла вобраз таямнічасці сваёй суседкі. Пішу ўсё з яе згоды, замяніўшы імёны. Наконт астатніх доказаў можна быць спакойнай. Сшытак і фота зноў надзейна схаваныя сярод папераў у шафцы. А наступны рамонт Ганна, адзінокая жанчына, наўрад ці хутка асмеліцца рабіць.

Алена ЛЯЎКОВІЧ.

«СТРАСЦІ» ВАКОЛ ШКОЛЬНЫХ ДЗЁННІКАЎ ПАДСТАЎ НЕ МАЮЦЬ

Перад новым навучальным годам у бацькоў школьнікаў заўсёды хапае клопатаў: трэба адшукаць у гандлі і школьны ранец, і абутак для школы, і таннае адзенне, акрамя таго адстаяць велізарныя чэргі ў секцыях канцтавараў. Але сёлета да гэтага дабавілася яшчэ адна праблема: неабходнасць набыцця школьнага дзённіка новага ўзору.

Некаторыя сродкі масавай інфармацыі паведамілі, што ў 1998—1999 годзе ўсе школы перойдуць на выкарыстанне выключна новых вучнёўскіх дзённікаў. Гэта навіна, трэба заўважыць, выклікала пэўны перапалох у аддаленых ад сталіцы раёнах. Справа ў тым, што калі ў Мінску новы дзённік ужо не з'яўляецца дэфіцытным таварам, то знайсці яго ў многіх райцэнтрах на сённяшні дзень бывае даволі праблематычным — паліграфісты пакуль не задаволілі ў іх патрэбу. За тлумачэннямі на гэты конт мы звярнуліся да спецыялістаў галоўнага ўпраўлення агульнай сярэдняй адукацыі Міністэрства адукацыі РБ.

— Новы ўзор вучнёўскага дзённіка быў зацверджаны загадам міністра адукацыі ў снежні 1996 года, — паведаміла нам галоўны інспектар упраўлення **Наталля Гаравая.** — Да дзённіка, добра вядомага многім пакаленням выпускнікоў, былі дабаўлены яшчэ некалькі старонак (заўвагі настаўнікаў, расклад факультатыўных заняткаў, заданне на лета), але ўсё ж істотна ён не змяніўся. У мінулым навучальным годзе міністэрствам было дазволена карыстацца ў школах вучнёўскімі «пашпартамі» як новага, так і старога ўзораў. Хаця нам былі вядомы выпадкі, калі кіраўніцтва некаторых школ проста прымушала бацькоў пераходзіць на новыя дзённікі. Прыходзілася праводзіць сярод іх тлумачальную работу. Той жа палітыкі Міністэрства адукацыі збіраецца прытрымлівацца і ў гэтым годзе. Віны бацькоў і іх дзяцей у тым, што яны не могуць яго набыць, няма. Таму мы лічым мэтазгодным захаваць сёлета паралельнае выкарыстанне ў вучэбным працэсе дзённікаў старога і новага ўзору.

Надзея НІКАЛАЕВА.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	5.42	20.45	15.03
Віцебск –	5.28	20.40	15.12
Магілёў –	5.32	20.35	15.03
Гомель –	5.36	20.25	14.49
Гродна –	6.00	20.58	14.58
Брэст –	6.04	20.55	14.51

МЕСЯЦ

Апошняя квадра — 14 жніўня.

З 22.33 — 22-ія месяцавыя суткі.

З 10.05 Месяц — у сузор'і Цяльца.

ІМЯНІНЫ

Пр. Еўдакіма, Юрыя, Іаана К. Панціяна, Дыяны

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць. У заходняй палавіне кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Вецер паўднёва-ўсходні 3—8, пры навальніцах парывы да 15—20 м/сек. Тэмпература паветра ў Віцебску і Магілёве — 19—21, Мінску і Гомелі — 20—22, Гродне — 21—23, Брэсце — 23—25 градусаў вышэй нуля. У наступныя двое сутак чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е. 14-га на большай частцы тэрыторыі, 15-га месцамі па рэспубліцы дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра ўначы 8—13, удзень 17—22 градусы цяпла.

ЭКАЛАГІЧНЫЯ СТУДЭНЦКІЯ «ДЭСАНТЫ» СТАНОВЯЦЦА ТРАДЫЦЫЯЙ

Пад апеку студэнцкага экалагічнага лагера з жартоўнай назвай «Вітамін А» трапіла гэтым летам размешчанае непадалёку ад Лепеля беларускае возера Сверзна.

На працягу двух тыдняў навучэнцы архітэктурнага факультэта БДПА і шэрагу вышэйшых навучальных устаноў Галандыі займаліся тут уборкай і добраўпарадкаваннем тэрыторыі (будавалі турыстычныя стаянкі, навесы, лаўкі, сталы).

Акрамя таго вялікую дапамогу ў арганізацыі работы лагера Беларускай асацыяцыі студэнтаў-архітэктараў аказала прадпрыемства «Ранн Канстракшэн», якое выдзеліла сродкі на аплату транспарту і набыццё неабходных будаўнічых матэрыялаў. Трэба заўважыць, што гэта прадпрыемства ўжо не першы раз падтрымлівае пачынанні маладых архітэктараў: у маі бягучага года яно выступіла арганізатарам конкурсу сярод студэнтаў архітэктурнага факультэта БДПА «Мансарды — новыя магчымасці» і збіраецца правесці яшчэ два аналагічныя конкурсы.

Наступным жа летам удзельнікі экалагічнага лагера «Вітамін А» збіраюцца «высадзіцца» ў Нясвіжы, дзе набыты сёлета вопыт будзе выкарыстаны пры добраўпарадкаванні парка Альба.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ТОЛЬКІ ФАКТ

- Сёння ва ўсім свеце пражывае **30,6 мільёна носьбітаў вірусу СНІД.** Большасць з іх памруць праз 10 гадоў, калі не атрымаюць магчымасці карыстацца сучаснымі лекамі.
- Вучоныя сцвярджаюць, што **фізічныя практыкаванні** значна зніжаюць рызыку захворвання **на дыябет.** Аказваецца, у час хадзьбы і бегу стабілізуецца ўтрыманне ў арганізме інсуліну, недахват якога выклікае дыябет.
- Аказваецца, што ўвесь **школьны курс**, які праходзяць нашы дзеці, уключае ў сябе да 1200 адных толькі назваў падручнікаў і дапаможнікаў.
- Нацыянальны банк Беларусі **з 11 жніўня** ўстанавіў **афіцыйную каціроўку** спецыяльнага курса па выніках дадатковай сесіі таргоў МВБ. Рашэнне прынята з мэтай стварэння спрыяльных умоў для правядзення знешнеэканамічнай дзейнасці суб'ектамі гаспадарання, якія набываюць замежную валюту на датковай сесіі таргоў МВБ.

Віншаванні

Віншую дарагога шваграКанстанціна Купрыянавіча **МІТКЕВІЧА** з днём нараджэння. Моцнага здароўя, доўгіх гадоў шчаслівага жыцця.

Іван Уладзіміравіч, *г. Стоўбцы*

Віншую любую жонку **Марыю Вітальеўну КУЛЕВІЧ** з днём нараджэння. Будзь заўсёды здаровай і шчаслівай.

Муж, *в. Дубна.*

Віншую з днём нараджэння **Таццяну Валер'еўну РАДЗЮК** з в. Лошніца. Жадаем здароўя, любові і шчасця.

Захаравы.

Віншуем з 65-годдзем любую матулю і бабулю **Соф'ю Пятроўну ПЯКАРСКУЮ** з в. Зоранька.

«Ночей без сна твоих
прошло немало
Забот, тревог за нас
не перечесть.
Земной поклон тебе,
родная мама,
За то, что ты для нас
на свете есть».

Дзеці, унукі.

Вось і сустрэліся мы. Паглядзелі адзін аднаму ў вочы. Ты — з помніка работы скульптара Мікалая Кандрацьева. Пагутарыў з тваімі сімпатычнымі бацькамі. Пазнаёміўся з тваімі сябрамі. Адкрыў для сябе, што ёсць у Лунінцы вуліца тваёй імя...

У думках, пра сябе, падзякаваў, што ёсць у Лунінцы той асяродак, каторы помніць цябе.

ПІСЬМО КАЛІНКОВІЧУ

Ужо з 1991-га (ты ж пайшоў ад нас годам раней) праводзяцца дні памяці Аляксандра Блока і яго даследчыка Міколы Калінковіча. І тваім землякам я гаварыў пра тое, што пецярбургскія прафесары могуць нас не зразумець — маўляў, дзве розных па маштабу постаці аб'ядналі. Адна справа — Блок, яго свету вядомая паэзія. Зусім іншая справа — сціплы краязнаўца, аўтар усяго толькі адной кніжачкі пра Блока... Мікола, я па-іншаму лічу. Блок — фігура, мастак сусветны, так, у нечым мастак-прарок. Але ж па грамадзянскай пазіцыі, па перажыванню за час вы — роўныя. Блок знаходзіўся ў складаным становішчы, калі грамадскія катаклізмы, пераўтварэнні ладу жыцця накладвалі сваю сетку светаўспрыняцця на ідучую з Космасу паэзію. Накладвалі сетку з калючага дроту. Хто цябе прымушаў, чалавека ў мундзіры, займацца літаратурным, гістарычным краязнаўствам? Так, ты ў нечым быў рамантыкам, бо шукаў у архівах гісторыі (а як для нас, радавых жыхароў планеты, — у архівах няведання) лёсы, постаці геройныя, рэвалюцыйнага адзначэння. І выкладаў іх так, што ўслед за чытаннем тваіх кніг з прыгожымі назвамі («Не обрывается земная связь», «Имя мое — Свобода», «Возвращение рассветной рани») прыходзіла пачуццё, што галоўнае ў жыцці — рамантычнасветлае ўспрыняцце сучаснасці. Але вось сёння чамусьці ў памяці як галоўнае, што зроблена табой, — кніжачка «Палессія дні Аляксандра Блока», вядомыя ў рукапісах і па газетных публікацыях (у нашай «Звяздзе» і брэсцкай «Заре») кнігі пра Грыбаедава і Самойлу. Якія яркія фігуры! Што вабіла цябе ў іх — між іншым, такіх супярэчлівых, складаных, каб, ведаючы іх, даць адну пэўную ацэнку? Думаю, што вабіла, прыцягвала нераўнадушнасць, самастойнасць, здольнасць на ўчынак і разам з гэтым сувымярэнне сваёй дзейнасці, сваіх учынкаў з патрэбамі Айчыны. Блок, Грыбаедаў, Самойла... Ты ім роўня, Мікола.

Таму і малайцы лунінечане, што ладзяць ваш агульны дзень — дзень памяці Блока і Калінковіча.

Тут, на тваёй радзіме, помняць кожны твой крок. І тваю футбольную славу. І гады працы ў «раёнцы» (мо разам іх усяго тры і назбіраецца), і тое, што менавіта ты так многа рупіўся, каб горад меў свой музей. Раённы краязнаўчы музей... Гартаю гісторыка-дакументальную хроніку «Памяць. Лунінецкі раён». Як мне асабіста падаецца, адна з лепшых кніг серыі «Памяць», што выходзяць зараз па кожнаму раёну. Дык вось, многія старонкі (і гэта пры тым, што ты не паспеў спрычыніцца да работы над «Памяццю») складзены, напісаны пры тваім непасрэдным удзеле, дзякуючы тваім шматлікім публікацыям ранейшых гадоў.

Дзякуючы таму, што была зроблена (а выдадзена, на вялікі жаль, ужо пасля тваёй смерці) цёплая, напісаная светла і па-зямляцку шчыра, пранікліва кніга «Лунінец». Праўда, і з тваіх колішніх слоў і з нядаўняй падказкі «Лунінецкіх навін» памятаю яе назву ў рукапісе — «Расскажу, когда вернусь..» Гэтыя словы — з ліста аднаго з герояў кнігі. Вось і ад цябе заўсёды чакалі ў Лунінцы — каб расказаў, каб нешта новае адкрыў. І хаця жыў ты ў Маскве, Ашхабадзе, Тбілісі — паўсюды шукаў Лунінец. У архівах, у бібліятэках. Усюды ты шукаў Лунінец, Беларусь.

Па ўласнаму ашхабадскаму вопыту мяркую (упэўнены, што, калі і памыляюся, то на нейкую долю працэнта, на нейкі дапушчальны ў такіх выпадках працэнт), ты ведаў усіх беларусаў. Усіх, хто з Беларусі. А праз цябе — мы знаёміліся адзін з другім. Знаёміліся, сябравалі, збіраліся разам. Але галоўным рухавіком быў ты. Бо зараджаў энергіяй, не даваў нарадзіцца песімізму, развейваў чужую гарачыню ўласнай свежасцю і светласцю.

Так, мне гэта ўжо расказваюць твае сябры і ў Лунінцы... Прыязджаў сюды раз—два ў год, стараўся прыязджаць як найчасцей. Ніхто не можа сказаць пра нязай сабе і рэдкія сустрэчы — ...гады ў рады. Прыязджаў — і паспяваў пагуляць у міні-футбол, паспяваў за дзень—два «адпачыць на ўсе сто...»

Мікола, пакідаючы Лунінец, думаю пра дзве рэчы. Па-першае, хоць і самотны настрой, шкадаванне, што ты не з намі, па-добраму ўражаны, як помняць цябе. Помняць на тым узроўні, калі, як кажуць, слова — гэта дзея. Мясцовыя паэты пішуць пра цябе вершы. У горадзе, у раёне лічыцца за гонар сказаць: «Я сябраваў з Калінковічам. Я — сябар Міколы, я ведаў Калінковіча...» Лунінецкі райвыканкам прыняў рашэнне зрабіць грамадскае літаратурнае свята — «Дзень памяці Блока і даследчыка палескага перыяду яго жыцця Міколы Калінковіча» — сталым, дзяржаўным, калі так можна сказаць, святам у межах Лунінеччыны. Прызначаны і час — апошняя нядзеля ліпеня альбо першая нядзеля жніўня. Ужо сёння (у многім дзякуючы намаганням галоўнага рэдактара «Лунінецкіх навін» Таццяны Канапацкай, яна таксама, Мікола, — руплівы краязнаўца, ды і руплівы арганізатар увогуле краязнаўчай работы ў краі) у раёне рыхтуюцца да тваёй юбілею ў 2000 годзе (было б табе ўсяго толькі 50...). Не выключана (пра гэта размаўляў і з другім, уважлівым да культуры чалавекам — старшынёю Лунінецкага райвыканкама Аляксандрам Волчыкам), што раённыя ўлады знойдуць сродкі, каб перавыдаць тваю кнігу «Палескія дні Аляксандра Блока». Патрэбна ж яна, лічу, кожнаму школьніку Палесся. Бо ў кнізе — нязмушаны ўрок патрыятызму, грамадзянскасці.

Ад'язджаючы з Лунінца, пакідаючы тваю радзіму, падумаў і пра зусім сумнае. Недзе ў выдавецтвах ляжаць іншыя твае кнігі. У мінскіх — рукапісы пра Самойлу і Грыбаедава. У адным з ашхабадскіх (прабачце, цяпер — ашгабадцкіх) — кніга пра воінаў-туркменістанцаў, вызваляўшых Беларусь, «Не должен неизвестным быть солдат». Хто ўсё гэта дапаможа выдаць? Раённы бюджэт не пацягне такі воз. Ды ці толькі раёну гэта ўсё трэба?.. Няўжо кан'юнктурны бум, чад кан'юнктурны дадуць шанц, права забыцца на тваю грамадзянскую, кан'юнктуры пазбаўленую працу?.. Няўжо ніхто з нас не пачуе, Мікола?.. Няўжо ізноў памяць, яе захаванне будуць знаходзіцца ў самой прамой залежнасці ад грошай?..

Звычайна ў лістах, развітваючыся, гавораць: «Да пабачэння!» На магілках (вычытаў гэтую думку ў дзённіках любімага і табой, Мікола, народнага паэта Беларусі) гавораць, што, маўляў, пайшоўшы ад нас чалавек будзе, застанецца жыць вечна, пухам яму зямля... Але ж на справе гэта пустыя словы, ці не лепей казаць — мы будзем помніць цябе, лічаць паэт. Вось і я хачу сказаць: мы будзем помніць цябе, Мікола. І спадзяюся на сустрэчу... На сустрэчу з новымі і невядомымі яшчэ чытачу тваімі, Мікола Калінковіч, краязнаўчымі кнігамі. Якраз тымі, у якія ўкладзена бясконцая любоў да Айчыны.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

На здымку: помнік Міколу Калінковічу ў Лунінцы.

Фота Рыгора ЖУКА.

РЭЗАНАНС

ПРА ШТО НАМ ТРЭБА ПІСАЦЬ

(«Канчатковае вырашэнне беларускага пытання?», «Звязда», 31.07.98 г.)

Водгук на гэты артыкул даслаў нам Валянцін Арлоў. Друкуем яго з невялікімі скарачэннямі.

...Аўтар піша, што ў яго няма акрэсленай пазіцыі па моўнаму пытанню (у артыкуле гаворка ідзе пра мову). У кожнага свая праўда, абставіны змяніліся і беларусы «адрэагавалі, зразумела, не на шкоду сабе». Вось толькі што лічыць шкодай?

Але можна меркаваць, што аўтар і хітруе, наўмысна выклікае чытачоў на размову, на дыскусію па моўнаму пытанню. Ён як бы не разумее ўсёй глыбіні і драматызму закранутай праблемы, а з другога боку ўзгадвае пра тое, што калі на заканадаўчым узроўні ўведзена двухмоўе, дык «на практыцы гэта значыць, што панаваць будзе адна мова — руская».

Будзем лічыць, што я не згодны са спадаром Шаўцовым і ў адрозненне ад яго лічу, што пераўтварэнне беларускамоўнай школы ў рускамоўную — злачынства, у якім вінаваты не толькі нехта наверсе, а і адміністрацыя школы, і настаўнікі. І настаўнікі ў першую чаргу.

Прыгадаем, што значная большасць насельніцтва нашых гарадоў — гэта вяскоўцы ці дзеці нядаўніх вяскоўцаў. У Мінску ў 1959 годзе было 325 тысяч жыхароў, а ў 1998 прыблізна 1,7 мільёна. У меншых маштабах тое самае і ў іншых гарадах. Перш-наперш, гарадское насельніцтва ў былой БССР паспяхова перакоўвалася на рускую, «гарадскую», мову. Беларусь у гэтым сэнсе была ўзорным палігонам. Рабілася гэта як бы непрыкметна, але і вельмі балюча для «простых людзей». Я ўзгадваю, як мой аднакласнік, вясковыя бацькі якога перад вайной пераехалі ў Віцебск, а сын, каб ён стаў «як усе», паслалі вучыцца ў рускамоўную школу. Янка размаўляў выключна па-беларуску, а гэта было «неправільна». У выніку ён так губляўся, што перастаў адказваць увогуле. А клас чакаў, калі хлопец памыліцца, скажа па-беларуску і рагатаў-заліваўся. Янка плакаў, а настаўніца выгаворвала яго́най маці, што сын слабы вучань.

Асабліва паслядоўна і інтэнсіўна перазагартоўка праводзілася ў пасляваенны час.

І тым не менш, пасляваенныя перапісы насельніцтва паказваюць, што большая колькасць гарадскіх беларусаў назвалі роднай мовай беларускую. У 1959 г. — 77,6 працэнта, у 1970 г. —75,6, у 1979 г. — 68,6, у 1989 г. — 69,6. У вёсках гэты працэнт ніколі не зніжаўся менш за 98. Калі браць апошні перапіс, дык гэта 80,2 працэнта. Не ўсе людзі карысталіся мовай у паўсядзённым жыцці, але выразна вызначаліся і не выракаліся мовы. І таму, што б ні гаварылі пра Закон аб мовах, прыняты ў 1990 годзе, ён адлюстроўваў якраз сутнасць праблемы ў яе навуковым, гістарычным і маральным сэнсе. А ўсё, што робіцца пасля 1994 года — амаральна, бо не будучыя будуць дзяцей вызначаюць бацькі, калі пішуць заявы ў рускамоўныя класы, часцей за ўсё па падказцы настаўнікаў, а прышчапляюць у яшчэ нядужых, нявызначаных, несвядомых дзіцячых душы атруту непавагі і пагарды да найвялікшага скарбу свайго народа — яго мовы і культуры.

Але звернемся зноў да рэферэндуму 1995 года, дзе было пытанне: «Ці згодны з наданнем рускай мове роўнага статусу з беларускай?» Статус у перакладзе — стан, становішча, па-руску — состояние, положение. За роўны статус рускай мовы з беларускай прагаласавала, калі верыць афіцыйным паведамленням, 83,1 працэнта ад тых, хто прыйшоў на ўчасткі. Гэта 54 працэнты ад тых, хто меў права голасу. Не будзем узгадваць пра некаторыя моманты, якія папярэднічалі рэферэндуму.

Трэба спытаць пра іншае: «Ці адпавядае стан у грамадстве беларускай мовы стану рускай? Умовы роўнасці, роўнага статусу моваў павінны быць выканыны! Пра гэта вы павінны пісаць, спадар Шаўцоў, а не пра тое, ці беларус пытаецца, ці са сваёй вяроўкай ісці на шыбеніцу.

А можа і спадар Шаўцоў сапраўды думае, што ўсе беларусы выракліся сваёй мовы, сваёй існасці, як гэта падаецца афіцыйнай прапагандай са спасылкай на рэферэндумы?

З павагай **Валянцін АРЛОЎ.**

КАМЕНТАРЫЙ АЎТАРА

Нечага падобнага «спадар Шаўцоў» чакаў. Што пачнуць абурацца адсутнасцю ў мяне пазіцыі, абвінавачваць у згодніцтве, а можа і «ярлычок» — «не наш» — прылепяць. Што так, то так: я і «не ваш», і «не іхні». Нічый. Проста журналіст, прафесія якога — адлюстроўваць працэсы, якія адбываюцца ў грамадстве і паведамляць аб гэтым таму ж грамадству.

Мне аднолькава непрыемныя палаючыя вочы і бледныя твары, як з таго боку, так і з другога. А чаму я павінен верыць тым ці другім? Я веру, як баярыцца, вачам сваім. Стараюся, па меры магчымасцяў, ісці ад жыцця, а не ад фармулёўкі, народжанай у чыймсьці запаленым мазгу.

Ну, канешне, калі бацькі пішуць заявы на рускамоўнае навучанне, то «ім падказалі настаўнікі», першыя здраднікі беларускасці. Але і бацькі, і настаўнікі проста людзі. Не геніі і не героі. Чаго вы ад іх патрабуеце? Не быць «як усе»? Але гэта лёс вельмі нямногіх людзей, якія такімі нарадзіліся і іншымі быць не могуць. А іншыя якраз «як усе».

Спадар Арлоў патрабуе ад мяне, каб пісаў пра тое, што трэба выконваць умовы рэферэндуму аб роўнасці моў. Прашу прабачэння, народ выбраў сабе мову. Гісторыя пра Янку мяне кранула, але ўсё гэта ўжо было, гэта ўжо гісторыя. А мы жывём не ў мінулым, у цяперашнім часе. І выходзіць павінны з сённяшніх абставінаў. Дакладней, мы з вамі можам сабе дазволіць пафіласофстваваць. Людзям на гэта няма часу. Яны не стануць ствараць сабе лішнія цяжкасці, іх і без таго хапае. У народа заўсёды і ўсюды адна мэта — самазахавацца. Вядома, дрэнна, што ў лік лішніх цяжкасцяў трапляе родная мова, але што вы прапануеце? У тым і справа, што нічога не пэўнага.

А апошняе пытанне спадара Арлова гучыць як «а можа і спадар Шаўцоў «вораг народа»? Таксама знаёмы матыў. Тыпу: хто не з намі, той супраць нас. Я даўно заўважыў у «існых беларусаў» прыхаваную, а бывае, і не прыхаваную пагарду да астатніх. Кшталту: мы — носьбіты, нам нічога не страшна, мы ўсе гатовы аддаць за беларускую ідэю. Гэта і пужае. Усё — гэта значыць і жыццё? Спачатку сваё, а потым чужое. Ці як?

Нянавісць у адказ нараджае толькі нянавісць, пагарда — толькі пагарду і г. д. Не новая, дарэчы, думка.

Што датычыць перапісаў насельніцтва, рэферэндумаў, то не трэба надаваць лічбам такую важнасць. Яны пераважна фармальныя, бо народ прывык ставіцца да розных мерапрыемстваў фармальна. Як скажуць, так і напішам. Беларус дык беларус, за роўны статус дык за роўны. Можа, народ мае рацыю, бо ён выдатна ведае, што жыццё афіцыйнае і жыццё сапраўднае — дзве розныя рэчы? Увогуле, лічбы, рэферэндумы, усё гэта мае значэнне ў свядомым, дэмакратычным грамадстве. Пра нас такое пакуль не скажаш. Шчыра кажучы, мы яшчэ знаходзімся ў паўсонным стане. Нягледзячы на дэманстрацыі і мітынгі ў Мінску. Мітынгуе можа і лепшая, але вельмі малая частка.

А калі на чысціню, то ў нас такая сітуацыя. Пачатак 90-х — чарговае адраджэнне беларускасці, сярэдзіна — адыход назад. Значыць, наступны рух будзе ўперад. Važна толькі пры гэтым, каб не згубіўся плод, каб у нетрах свядомасці ішла непрыметная, можа быць, марудная, цяжкая, нязлучная работа асэнсавання сябе як нацыянальнасці.

Я разумею, хочацца ўсяго і адразу. Каб залуналі бел-чырвона-белыя сцягі, на ўсіх слупах вісела «Пагоня», усе дружна запелі «Мы выйдзем шчыльнымі радамі», а нашы дзеці ад страху і сораму вучонікі сталі ў чаргу на экзамен па беларускай мове. Так не бывае. У сваёй навейшай гісторыі мы ў гэтым неадночы пераконваліся.

З павагай Сяргей ШАЎЦОЎ.

НА ДУМКУ НЕКАТОРЫХ ВУЧОНЫХ У ЧАЧНІ, АДАМ І ЕВА РАЗМАЎЛЯЛІ ПА-ЧАЧЭНСКУ

Прабацькі чалавецтва Адам і Ева, знаходзячыся ў Раю і пасля выгнання адтуль, размаўлялі на чачэнскай мове. Да такой высновы прыйшлі ўдзельнікі навукова-практычнай канферэнцыі ў дзяржаўным універсітэце Чачні.

Лінгвіст Юсуп Сулейманаў выступіў з дакладам па гэтай тэме, і ўдзельнікі канферэнцыі пагадзіліся з яго доказамі. Раней на такіх форумах мовазнаўцы і гісторыкаў у Грозным ужо «даказвалі», што «чачэнцы з'яўляюцца нашчадкамі Ноя».

Мовазнаўчыя і гістарычныя пошукі чачэнскіх вучоных не абмяжоўваюцца рэлігійнай тэматыкай. Яны ўжо не сумняваюцца, што Італія атрымала сваю назву ад чачэнскага словазлучэння «іт алі» (дзесяць агнёў), што сучасныя англічане з'яўляюцца нашчадкамі чачэнскага горнага роду «энгіной», што Ялта (курорт на паўвостраве Крым, поўдзень Украіны) заснавана чачэнцамі, якія далі ёй імя «хлеб» (па-чачэнску «ялта»).

Інтэрфакс.

ДЫПЛАМАТЫЧНЫ КУР'ЕР

З ПАСЛОМ МАЛДОВЫ ПРЭЗІДЭНТ РАССТАЎСЯ НЕ БЕЗ ШКАДАВАННЯ

З Вамі было вельмі прыемна працаваць, мы бачыліся амаль кожны дзень, і мне будзе Вас не хапаць. З такімі словамі прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка сустрэў 12 жніўня Надзвычайнага і Паўнамоцнага пасла Малдовы Іона Лешану, які прыбыў з візітам у рэзідэнцыю кіраўніка дзяржавы перад ад'ездам на радзіму, завяршыўшы ў Беларусі сваю дыпламатычную работу.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што за апошнія гады ў двухбаковых беларуска-малдаўскіх адносінах дасягнуты значны прагрэс, збалансаваны ўзаемны тавараабарот, паступова рэалізуюцца дасягнутыя раней дамоўленасці. Ён выказаў упэўненасць у тым, што пераемнік Іона Лешану будзе гэтак жа плённа працаваць на ніве ўмацавання супрацоўніцтва паміж дзвюма краінамі. Новы імпульс беларуска-малдаўскім адносінам павінен надаць візіт у нашу краіну прэзідэнта Малдовы Петру Лучынскага, які адбудзецца ў гэтым годзе, падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Паводле слоў Іона Лешану, двухбаковыя беларуска-малдаўскія адносіны базіруюцца на трывалай прававой аснове. За перыяд яго работы на пасадзе пасла было заключана каля 25 пагадненняў рознага ўзроўню. Амаль усе міністэрствы дзвюх рэспублік маюць дамоўленасці аб супрацоўніцтве, падкрэсліў Іон Лешану. Ён адзначыў, што ў Малдовы такія поспехі ў наладжванні двухбаковых кантактаў дасягнуты не з кожнай дзяржавай.

Вольга ШЧАДРЫНА, БЕЛТА.

УЗАЕМААДНОСІНЫ БЕЛАРУСІ І МАЛДОВЫ РАЗВІВАЮЦЦА ДЫНАМІЧНА

Аб гэтым было заяўлена на сустрэчы прэм'ер-міністра Сяргея Лінга з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Малдова ў Рэспубліцы Беларусь Іонам Лешану. Яна адбылася 12 жніўня ў сувязі з завяршэннем яго дыпламатычнай місіі ў нашай рэспубліцы і ад'ездам на радзіму.

Сяргей Лінг падзякаваў Іону Лешану за актыўную работу на карысць дзвюх краін і адзначыў, што за апошнія гады эканамічныя і культурныя сувязі паміж Беларуссю і Малдовай умацаваліся. Толькі з 1994 года тавараабарот паміж рэспублікамі павялічыўся ў 2,5 раза.

На сустрэчы было прынята рашэнне правесці пасяджэнне сумеснай беларуска-малдаўскай камісіі па гандлёва-эканамічнаму супрацоўніцтву ў верасні гэтага года ў Мінску. Сярод іншых пытанняў на ім плануецца абмеркаваць стварэнне сумесных прадпрыемстваў у трактарабудаванні і вінаробнай галіне, а таксама выпрацаваць адзіны падыход да праблемы праходжання грузаў па тэрыторыі Украіны.

Сяргей Лінг выказаў надзею, што запланаваны візіт прэзідэнта Малдовы Петру Лучынскага ў Беларусь адбудзецца ў намечаныя тэрміны і паслужыць далейшаму ўмацаванню ўзаемадзеянняў паміж дзвюма дзяржавамі.

Аксана АСПІШЧАВА, БЕЛТА.

30 ЖНІЎНЯ ПА ЗАПРАШЭННЮ КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ БЕЛАРУСІ Ў МІНСК ПРЫБУДЗЕ ДЭЛЕГАЦЫЯ КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ КІТАЯ

30 жніўня па запрашэнню Камуністычнай партыі Беларусі (КПБ) у Мінск прыбудзе дэлегацыя Камуністычнай партыі Кітая. У саставе кітайскай дэлегацыі з сямі чалавек будуць знаходзіцца і некалькі членаў ЦК КПК.

Плануецца, што візіт працягнецца пяць дзён. Як паведамілі БелаПАН у штаб-кватэры КПБ, праграма знаходжання кітайскіх камуністаў у Беларусі будзе зацверджана на чарговым бюро ЦК КПБ 13 жніўня. На бюро таксама будзе разгледжана пытанне аб стаўленні партыі да ініцыятывы ліберал-дэмакратаў аб правядзенні ў верасні ў Мінску рэспубліканскага Кангрэса народна-патрыятычных сіл. Трэба адзначыць, што, хаця ЦК КПБ пакуль не выказаў сваіх пазіцый па гэтым пытанні, Віцебская абласная і Мінская гарадская арганізацыі КПБ ужо падтрымалі ініцыятыву ліберал-дэмакратаў.

Юрый ПАЦЁМКІН, БелаПАН.

Лідэр ЛДПР— аб маючым адбыцца візіце Клінтана ў Маскву

Маючы адбыцца 1—3 верасня афіцыйны візіт прэзідэнта ЗША Біла Клінтана ў Расію будзе «апошнім развітальным яго візітам», лічыць лідэр ЛДПР Уладзімір Жырыноўскі і яго парламенцкая фракцыя.

На прэс-канферэнцыі ў сераду ў Маскве У. Жырыноўскі заявіў, што Б. Клінтана «ў канцы года чакае імпічмент», ён пойдзе і на змену яму прыйдзе Альберт Гор».

Гаворачы аб перспектывах ратыфікацыі дагавора СНУ-2 у Думе, лідэр ЛДПР сказаў: «Мы не павінны ратыфікаваць СНУ-2. Мы павінны наадварот узброівацца. Усе баяцца рускіх танкаў, ракет, якія лепшыя ў свеце».

Інтэрфакс.

Урад Украіны пералічыць палову месячнага акладу ў пенсійны фонд

Апарат кабінета міністраў Украіны прыняў рашэнне аб пералічэнні 50-працэнтнага месячнага службовага акладу ў Пенсійны фонд Украіны, паведаміў у сераду ў Кіеве прэм'ер-міністр Валерый Пуставойценка.

Ён таксама адзначыў, што ўсрад падрыхтаваў зварот да ўсіх дзяржслужачых Украіны з прапановай на працягу бліжэйшых дзён разглядзець пытанне аб пералічэнні як мінімум 50 працэнтаў сваіх службовых акладаў у Пенсійны фонд.

Гэта выклікана «надзвычайнай» сітуацыяй па выплаце пенсій, сказаў прэм'ер. «Мне сорамна ездзіць па абласцях», — дадаў ён.

Інтэрфакс.

УКРАІНСКІ ЎРАД ЗМАГАЕЦЦА З ДАЎЖНІКАМІ

Кіраўнікі некаторых украінскіх прадпрыемстваў-даўжнікоў па плацяжах у бюджэт і пенсійны фонд на адзін дзень аказаліся «інтэрнаванымі». Гэта адбылося на мінулым тыдні ў буйнейшым кіеўскім палацы «Украіна» на пашыраным пасяджэнні Кабінета Міністраў сумесна з кіраўнікамі рэгіянальных адміністрацый і дырэктарамі буйнейшых прадпрыемстваў. Прэм'ер-міністр Валерый Пуставойценка на гэтым пасяджэнні запатрабаваў ад даўжнікоў напісаць тут жа, у зале палаца «Украіна», абавязацельствы аплаціць не менш 5 працэнтаў па падатках і 35 — у пенсійны фонд, інакш гэтых дырэктараў не выпусцяць з залы. Некаторыя такія дакументы падпісалі, астатнія дасядзелі да вечара, дачакаліся сыходу прэм'ера і з дазволу віцэ-прэм'ера таксама пакінулі няўтульны для іх палац. Такім чынам закончылася спроба «папужаць даўжнікоў».

— Але нават тыя, хто падпісалі такія абавязацельствы, не абавязкова будуць плаціць, паколькі большасць іх прадпрыемстваў знаходзіцца на так званай картатэцы і падаткаў не плацяць у прынцыпе. Самае цікавае, што ўрад мае сілы вырашыць гэтую праблему больш цывілізаваным і эфектыўным шляхам, адмяніўшы тую самую картатэку і звязаныя з ёю махінацыі, увёўшы адэкватныя санкцыі і хуткі механізм банкруцтва. Адміністратыўныя захады тут беспрэспектыўныя, — адзначае эксперт кіеўскага Цэнтра перспектыўных даследаванняў Глеб Вышлінскі.

Але так ці інакш неплацяжы ў бюджэт і пенсійны фонд з'яўляюцца сапраўдным галаўным болем для ўрада Украіны. На сёння агульная сума гэтых даўгоў складае каля 8 мільярдаў грывень (крыху меней 4 мільярдаў долараў). Зніжэнне даходаў у бюджэт вымушае вельмі моцна скарачаць расходы, затрымліваюцца зарплаты і пенсіі.

— Тэрміны запазычанасцяў па выплаце зарплаты і пенсій залежаць ад канкрэтных рэгіёнаў. У Кіеве, напрыклад, запазычанасцяў па тых жа пенсіях амаль няма, а ў іншых абласцях яны могуць дасягаць і чатырох месяцаў. Хаця ў адрозненне ад мінулага года ўраду Украіны сёлета ўдалося неяк стабілізаваць сітуацыю і нават павялічыць на 20 працэнтаў памеры пенсій.

Акрамя таго да фінансавых праблем Украіны можна аднесці рэзкае скарачэнне валютных рэзерваў Нацбанка, якія за першае паўгоддзе ўпалі з 2,5 да 1,5 мільярда долараў, аднак украінская валюта па-ранейшаму з'яўляецца стабільнай. Пачаліся буйныя выплаты па замежных крэдытах, што дадаткова абцяжарвае казну.

З другога боку нядаўна місія МВФ рэкамендавала савету дырэктараў Міжнароднага валютнага фонда адкрыць Украіне стабілізацыйную праграму крэдытавання ў памеры 2,2 мільярда долараў, і ў верасні ўжо чакаецца першы транш у памеры 200—250 мільёнаў долараў. Пасля гэта замарожаныя раней крэдытамі даламожа і Сусветны Банк.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

Аўтамат Ніканава вытворчасці АТ «Іжмаш» атрымаў прыярытэт міжнароднага патэнтнага ведамства РСТ

Яшчэ адзін выраб акцыянернага таварыства «Іжмаш» (Іжэўск) — аўтамат Ніканава (АН-94) атрымаў следам за аўтаматам Калашнікава прыярытэт міжнароднага патэнтнага ведамства РСТ (Швейцарыя).

Як паведаміў агенцтву «Інтэрфакс-Еўразія» генеральны дырэктар АТ «Іжмаш» Уладзімір Градзецкі, услед за прыярытэтам, які прызнае эксклюзіўнае права прадпрыемства на валоданне патэнтам, трэба афарміць уласна міжнародны патэнт. Маючы гэты дакумент, «Іжмаш» зможа атрымаць аплачэнні ад усіх фірмаў, дзе будуць вырабляцца АН-94.

Раней аўтаматы Калашнікава і Ніканава атрымалі еўразійскі патэнт, сапраўдны ў васьмі краінах СНД.

Калібр АН-94 — 5,45 мм, ёмістасць магазіна — 30 патронаў, даўжыня ў баявым становішчы 943 мм, у паходным — 728 мм, маса без магазіна — 3,85 кг. Тэмп стральбы — ад 1800 да 600 стрэлаў у хвіліну, пачатковая скорасць кулі — 900 м/сек. Баявая эфектыўнасць АН-94 па выніках вайсковых выпрабаванняў пераўзыходзіць эфектыўнасць АК-74 у 1,5—1,7 раза. Пры стварэнні АН-94 выкарыстана 17 толькі афіцыйна зарэгістраваных вынаходстваў.

Аўтамат Ніканава, прыняты на ўзбраенне расійскай арміяй 1 мая 1997 года, да гэтага часу не запушчаны ў вытворчасць.

НАВІНЫ З КАЗАХСТАНА

ХЛЕБ ПАГАРЭЎ АД ЗАСУХІ

Збожжавыя культуры на больш чым 65 працэнтах плошчаў, што складае 800 тысяч гектараў, не падлягаюць уборцы з-за зацяжной засухі ў Заходнім Казахстане. Як паведамляе Казахскае інфармацыйнае агенцтва, збожжа ў гэтым рэгіёне пачалі ўбіраць толькі на 254 тысячах гектараў зямлі, што ўцалелі пад пякучымі промнямі сонца. Найвышэйшая ўраджайнасць — 3,5 цэнтнера з гектара — атрымана ў Зеленаўскім раёне. Паводле прагнозу Дэпартамента сельскай гаспадаркі вобласці, для будучай сяўбы насенне прыйдзецца закупляць за межамі раёна.

ДЗЯРЖАПАРАТ РАСЦЕ

У паўночным рэгіёне Казахстана зафіксавана павелічэнне колькасці мясцовых чыноўнікаў. Як паведамляе Казахскае інфармацыйнае агенцтва, да пачатку гэтага года ў параўнанні з папярэднім іх колькасць павялічылася на 111 працэнтаў. Узрос на 124 працэнты і агульны аб'ём заработнай платы дзяржапарату. Цікава, што на гэтым фоне ідзе штогадовае скарачэнне работнікаў адукацыі і аховы здароўя.

БЕЛТА.

Прэпарат «Віагра» ў Беларусі афіцыйна не зарэгістраваны

Дакументы на дзяржаўную рэгістрацыю новага эфектыўнага прэпарата супраць імпатэнцыі «Віагра» ў Беларусі пакуль не падаваліся. Аб гэтым БелаПАН паведамілі ва ўпраўленні лекавых сродкаў Рэспубліканскага цэнтра экспертыз і выпрабаванняў у ахове здароўя.

На словах супрацоўнікі цэнтра, да іх звярталася па неабходныя для рэгістрацыі дакументы адна з беларускіх фірмаў, аднак далей гэтая справа пакуль не пайшла. Пакуль прэпарат не зарэгістраваны, любы продаж яго на тэрыторыі рэспублікі забаронены.

БелаПАН.

Пасол Беларусі ва Украіне У. Курашык сустрэўся з Прэзідэнтам Украіны Л. Кучмам

У 45-хвіліннай гутарцы быў абмеркаваны шэраг актуальных пытанняў беларуска-ўкраінскага супрацоўніцтва. Асаблівая ўвага была ўдзелена развіццю гандлёва-эканамічных адносін, стварэнню спрыяльных умоў для павелічэння тавараабароту паміж краінамі, зніжэнню долі бартэрных аперацый ва ўзаемным гандлі.

Было таксама абмеркавана пытанне правядзення рабочай сустрэчы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнкі з Прэзідэнтам Украіны Л. Кучмам. У сувязі з нядаўнім завяршэннем перагавораў і падпісаннем дакументаў аб перадачы санаторыя «Беларусь» у Місхоры ва ўласнасць Рэспублікі Беларусь пасол падзякаваў Л. Кучму за падтрымку ў вырашэнні гэтай праблемы.

На заканчэнне сустрэчы У. Курашык праінфармаваў кіраўніка ўкраінскай дзяржавы аб унутрыпалітычным і сацыяльна-эканамічным становішчы ў Рэспубліцы Беларусь.

Прэс-служба Пасольства Рэспублікі Беларусь ва Украіне.

ПОГЛЯД

Хельсінкская федэрацыя напісала міністру

На працягу некалькіх дзён у Мінску знаходзіліся выканаўчы дырэктар Міжнароднай Хельсінкскай федэрацыі Аарон Роўдс і кіраўнік праграм МХФ па краінах СНД Уладзімір Вайсман. За гэты час яны сустрэліся не толькі з прадстаўнікамі Беларускага Хельсінкскага камітэта, але мелі шэраг сустрэч у грамадскіх арганізацыях краіны, а таксама ў Міністэрстве замежных спраў.

«У міністэрстве мы гаварылі пра праблемы, якія выклікаюць у нас заклапочанасць. У выніку нам было прапанавана напісаць на імя сп. Антановіча адпаведны ліст», — паведаміў на прэс-канферэнцыі па выніках візіту сп. Роўдс. Ён таксама расказаў пра змест пісьма, якое і было накіравана кіраўніку знешнепалітычнага ведамства Беларусі. Акцэнт у ім робіцца на некаторыя факты парушэння правоў чалавека, якія сталі вядомы кіраўніцтву Міжнароднай Хельсінкскай федэрацыі.

У лісце, у прыватнасці, выказваецца просьба да Івана Антановіча аказаць садзейнічанне ў вырашэнні праблем, звязаных з папярэджаннем штотыднёвіка «Наша ніва» і расследаваннем спраў па збіццю журналістаў падчас масавых акцый у Мінску. МХФ таксама засяроджвае ўвагу на пытаннях невыканання ўладамі тарыфных пагадненняў з прафсаюзамі і надзвычай складаных умоў утрымання зняволеных у СІЗА. Наогул, ліст складаецца з васьмі пунктаў, і, па сцвярджэнню Аарона Роўдса, у яго трапіла толькі частка праблем, звязаных з парушэннямі ў Беларусі правоў чалавека.

Кіраўнікі МХФ падкрэслілі, што не ведаюць, каб гэты ліст быў расцэнены як умяшальніцтва ва ўнутраныя справы Беларусі. «Справа ў тым, што Беларусь, падпісаўшы міжнародныя пагадненні ў галіне захавання правоў і свабод асобы, з'яўляецца паўнацэнным членам сусветнай супольнасці. А задача Міжнароднай Хельсінкскай федэрацыі якраз і заключаецца ў тым, каб весці маніторынг аб належным захаванні ў розных краінах азначаных правоў і пры неабходнасці папярэджваць урад аб іх парушэнні», — зазначыў Аарон Роўдс.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

36,6°

МЕДЫКІ ПАБУДАВАЛІ ПІРАМІДУ ХАРЧАВАННЯ

Дажыць да ста і больш гадоў часцей удаецца азіятам, чым еўрапейцам. Сярод немцаў, напрыклад, рэдка сустрэнеш чалавека, перасягнуўшага дзевяностагадовы рубеж. Сярэдні ўзрост жыхара Германіі — 75 гадоў. Адна з асноўных прычын такога адставання — харчаванне. Так, ва ўсякім выпадку, лічаць эксперты, якія вывучаюць усходнюю кухню. У ёй амаль адсутнічае мяса, мала тлушчаў, затое шмат рысу, агародніны і фруктаў.

Спрабуючы наблізіцца да разгадкі тайны доўгажыхарства, нямецкія вучоныя склалі так званую «азіяцкую піраміду харчавання». Асноваю яе служаць найбольш ужываемыя прадукты, а вяршыняй — тое, што выключаецца са штодзённай ежы. Значыцца, што ж ядуць азіяты? **Рыс, хлеб, макароны, злакавыя, агародніна, фрукты, арэхі і алей** павінны прысутнічаць на стале **кожны дзень. Рыбу, розныя дары мора і малочныя прадукты** трэба ўключаць у штодзённы рацыён **па чарзе. Яйкі, птушку і салодкае** азіяты рэкамендуюць ужываць у ежу **толькі раз у тыдзень.** А што датычыцца **мяса**, дык ад яго трэба ці наогул адмовіцца, ці есці **раз у месяц.**

Свежая агародніна і фрукты, лепш неапрацаваныя, у спалучэнні з рысам і раслиннымі прадуктамі пастаўляюць у арганізм не толькі патрэбную колькасць жыццёва неабходных вітамінаў і мінеральных рэчываў. Бялок, які ёсць у мясе, у вялікай колькасці прысутнічае ў соі, бабовых і арэхах — у першую чаргу земляных. Менавіта яны ў азіяцкіх рэгіёнах лічацца галоўным харчовым прадуктам. У прыватнасці, эксперт па пытаннях харчавання з Гамбурга Кармен Гольц сцвярджае, што ў ста грамах арэхаў утрымліваецца намнога больш бялку, чым у біфштэксе, больш калію, чым у яблыку, і больш вітаміну Е, чым у такой жа колькасці алею.

Атрымліваецца, азіяцкая «піраміда» — сапраўды эліксір жыцця? Томас Эльрат з Гецінгенскага інстытута харчавання лічыць, што яна складзена грамотна разумна. Але еўрапейцам цяжка яе прытрымлівацца. Як, напрыклад, адмовіцца ад любімай каўбасы ці сыру, калі менавіта яны — не толькі гонар, але і аснова культуры многіх еўрапейскіх народаў? Ужываючы тлушчы, азіяты з задавальненнем шчоўкаюць свае арэхі, а мы нацiскаем на каўбасу. І, канешне, пераборы яем. Немцы, напрыклад, штодзённа ў сярэднім з'ядаюць да 140 грамаў тлушчаў, а трэба было б абмежавацца 60 грамамі. Кавалачак мяса ўсяго раз у месяц — таксама жорстка. Усім нятлустыя сарты можна есці і часцей, бо ў мясе, акрамя цудоўнага смаку, ёсць жалеза і бялок. На думку доктара Эльрата, у рацыён еўрапейца трэба ўключаць і больш рыбы. Ну хоць бы для таго, каб насыціць сваю шчытападобную залозу ёдам.

ЛЕТНІ НАРОДНЫ КАЛЯНДАР

ЖНІВЕНЬ

15/2. Базыль. За хрысціянскім Васілём Спаса-Кубенскім (XV ст.) ці маскоўскім Цудатворцам (1557 г.) замацавана прыказка: «Базыль авечкам воўну дае».

Прачыстая (Першая Прачыстая, Першы святок, Зельная). У каталіцкім календары — Унебаўзяцце Божай маці. Існуе шмат прыказак і прыкмет на гэты дзень: «Прыйшла Прачыстая — стала поле чыста», «Зельная Божая маці ўсяго можа нам даці», «Да святка араць — лішнюю капу нажаць», «Прачыстая прынясе хлеба чыстага», «Першы Святок і першы світок». Свенцяць зёлкі, збожжа і садавіну.

16/3. Антоны Віхравеі. У народным уяўленні розныя цуды асацыіруюцца з выключнымі з'явамі прыроды. Таму і дзень Антонія Рымляніна, Наўгародская цудатворца (1147 г.) атрымаў у людзей назву Антоны Віхравеі. Ён пазначаны маланкамі, вятрамі і дажджамі.

Рох — «маленькі святок», «кірмаш на паненак». Панічы і паненкі ездзілі на кірмаш, дзе з бацькамі рабілі змовіны, дамаўляліся пра пасаг. «Калі паненка гожая, та й пасагу не шмат трэба, калі ж яна няўдалая да яшчэ рабая, та пасагу трэба накінуць кую-небудзь кацярынку (царская асігнацыя) на рабацінне».

19/6. Яблычны Спас (Спас, Другі Спас, Вялікі Спас, Сярэдні Спас, Іспас),свята садавіны. Асвячаюць садавіну, пасля чаго дазвалялася ўжо есці яблыкі, грушы, слівы. Таму і гаварылі: «Добра яблычка к Іспасу». Да гэтага не дазвалялася есці яблыкі, бо яны лічыліся грэшнымі пладамі. Згодна Біблії, змей-спакуснік праз яблык зрабіў грэшнай Еву. Таму першыя плады неабходна было асвяціць у дзень Пераабражэння Госпада Бога і Спаса нашага Ісуса Хрыста. Асвячалі таксама мёд, каласкі новага ўраджаю. Усё можна было ўжываць у ежу, аб чым і сцвярджала прыказка: «Спас — усяму час». Пачыналі сеяць азіміну.

Да ўсходу сонца праводзілі абрад выгнання клапоў. «Прыйшоў Спас, штоб не было клапоў у вас!» паколькі на тую пару з'яўляецца шмат аваднёў, таму ў Лельчыцкім раёне кажуць: «Прыйшоў Спас, то пабярэ чорт і нас».

Надвор'е становіцца халаднейшае і наогул лічыцца, што ўжо скончылася лета. «Прыйшоў Спас — і лета ад нас», «Першы і Другі Спас — бяры рукавіцы ў запас». У валачобных песнях:

Святы Спасік, пільны часік,
Жытцо возіць, Бога просіць:
— Перанясі, Божа, маё жытцо...
праз гумянцо.
А святы Іспас, старэнькі дзядок,
На восень садзіў, жыта малаціў.
А святы Іспас, старэнькі дзядок,
На восень садзіў, жыта малаціў.
Святы Іспас
Яблыкі свенціць...
Ён гнаі возіць...
Жыта пасвяшчаіць.

Алесь ЛОЗКА.

УСЁ ПРА ЎСЁ

ЛЯНОТА ДА ДАБРА НЕ ДАВЯДЗЕ!

Вучоныя безапеляцыйна сцвярджаюць, што «добрага» халестэрыну ў крыві працавітых людзей на 5 працэнтаў больш, чым у гультаёў. Прычыны пакуль незразумелыя, тым не менш, верагоднасць зарабіць атэрасклероз у гультаёў значна вышэйшая.

ГАЛАДАЦЬ НЕ ТРЭБА?

Часам нават подзвігі Геракла цьмянеюць побач з нашымі намаганнямі пахудзець, але стрэлкі вагаў няўмольныя. Не наракайце на дыетолагаў і лёс! Магчыма, вашаму арганізму проста не хапае памочніка для перапрацоўкі тлушчу — вітаміну В (2). Капуста, рыба, гарбуз, сланечнік, парасткі пшаніцы, дапамогуць вам дасягнуць жаданага выніку.

ФІЛЬМАТЭКА

+ «Праклляцце Дзюран»
+ «Калумб. Заваяванне раю»

З цікавасцю глядзіцца мастацкая кінастужка «Праклляцце Дзюран».

Рэжысёр Віктар Цітоў, бадай, як ніхто з рэжысёраў расійскага кіно, прыхільны ў сваёй творчасці да літаратуры. Ён здымаў карціны па творах пісьменнікаў розных краін і розных эпох, па творах глыбока сацыяльных, філасофскіх і творах камічных, авантурных. Шырока вядомыя яго кіна- і тэлефільмы «Каханне да трох апельсінаў», «Добры дзень, я ваша цётка», «Адкрытая кніга» і маштабны серыял па раману М. Горкага «Жыццё Кліма Самгіна».

Новая яго карціна знята па матывах вядомых авантурных раманаў француза Пансона дзю Цюрайля «Прыгоды Ракамболя». Перш чым сказаць аб фільме В. Цітова, некалькі слоў аб літаратурнай крыніцы.

«Ракамболь» стаіць у радзе такіх твораў як «Тры мушкецёры».

Драматург Вячаслаў Вербін узяў за аснову адзін з раманаў гэтага цыклу, у якім ідзе гаворка аб падзеях пачатку XIX стагоддзя. Адзін з персанажаў — злодзей і нягоднік Жак Фантанэ, забіўшы свайго сябра герцага Армана дэ Кергаца ў час рускай кампаніі 1812 года, вяртаецца ў Францыю, наследуе яго маёмасць і жэніцца з удавой — графіняй Аленай дэ Кергац. Праз 20 гадоў гэтыя падзеі накладаюць ракавую пячатку на лёс двух зводных братоў — сыну Алены і звязаных з імі людзей, уступіўшых у крывавую барацьбу за адно з найвялікшых багаццяў Францыі — спадчыну графа дэ Кергаца.

У галоўных ролях заняты Канстанцін Камароў, Яўген Платохін, Аляксей Нілаў, Мікалай Кабанаў, Алена Корыкава, Лідзія Мельнікава.

Мастацкую кінастужку «Калумб. Заваяванне раю» стварылі сумесна кінаматысты Іспаніі, Вялікабрытаніі і Францыі. Аўтар сцэнарыя — Разелін Бош, рэжысёр — Рыдлі Скот.

У апошнія гады XV стагоддзя Іспанія жыве пад прыгнётам інквізіцыі. Ерась праследуецца па ўсёй краіне: вядзецца паляванне на маўраў, на іудзеяў. Цемрашал уступае ў смяротную сутычку з сіламі прагрэсу. Менавіта ў гэты перыяд просты марак Хрыстафор Калумб рыхтуецца да адкрыцця мацерыка, аб існаванні якога пакуль ніхто не падазрае.

У манастыры Рабіда Калумб збліжаецца з айцом Марчэна і там жа знаходзіць падтрымку ў зброўніка Рэндана і банкіра Сантангеля, якія абяцае Калумбу аудыенцыю ў каралевы Ізабелы. Сустрэча Калумба з каралевай адбываецца ў атмасферы містычнага лікавання, ахапіўшага іспанцаў пасля вяртання Гранады. Каралева дае Калумбу «дабро» на яго экспедыцыю.

Канстанцін РАМАНОЎСКІ.

ЗОРНЫ ЧАС

Ірына Панароўская — адна з самых музычна адукаваных спявачак на эстрадзе. Ленінградская кансерваторыя дала ёй добрую падрыхтоўку. А вось вобраз спявачка стварала сама. Што за ім стаіць?

Ірына Панароўская:

«Я МАГЛА Б НАПІСАЦЬ ПРА ТОЕ, ШТО ЁСЦЬ СЦЭНА»

— Вас называюць самай стыльнай жанчынай на эстрадзе. Вядома, што вы працуеце са Зверавым. А хто з куцюр'е і дызайнераў вам блізкі па духу?

— Спачатку я працую сама з сабою, я патрабавальная да сябе, многа магу прыдумаць. Ступень маёй адказнасці высокая і дазваляе мне кантраляваць яшчэ і працу людзей, якія ўваходзяць у маё жыццё — стылістаў, куцюр'е і гэтак далей. Апошнім часам я, можна сказаць, ударылася ў мадэльны бізнес, мяне запрашаюць у якасці мадэлі, і, нягледзячы на маленькі рост, удзельнічаць у паказах розных фірмаў. Пачалося гэта год—паўтара назад, дарэчы, у Беларусі, у Мінску. Удзельнічаю ў Маскве ў паказах вельмі цікавай мастачкі Лідзіі Сэсэры. Канешне, супрацоўнічаю са Зверавым. Апошні мой паказ быў у Маскве з французскім куцюр'е Кастэ Бальжанам, атрымала запрашэнне ад яго на паказ у Парыж і прапанову трошкі апрануць мяне. Я ў захапленні ад яго калекцыі. Прыемна, што ў мяне гэта атрымліваецца.

— У вас вельмі эфектныя строі. Што потым з імі адбываецца: ляжаць у шафе, дорыце?..

— Гэта вялікая праблема. І я хачу прапанаваць сваім калегам арганізаваць нешта накшталт аўкцыёну: сукенкі трэба прыстройваць, каб яны працягвалі жыць. Нешта, бывае, я дару. Але даволі рэдка можна падарыць чалавеку штосьці экстравагантнае,

са сцэны. Таму гэта пытанне пакуль не вырашанае.

— Неяк прайшла інфармацыя, што вы мадэліруеце футры. Праўда гэта?

— Так, я з'яўляюся кансультантам канадскай фірмы. Я не камерцыйны партнёр, не ўладальніца, раблю ўсё на энтузіязме і не маю ніякай узнагароды ад гэтай фірмы, апроч хіба што падарункаў ад фірмы ў выглядзе паланціна. Паверце, ідэі каштуюць даражэй. Фірма сілкуецца маімі ідэямі, паколькі яна выйшла сёння на расійскі рынак, ім трэба ведаць, што неабходна нашым жанчынам. Спецыяльна не ўваходжу ў камерцыйныя адносіны, бо не з'яўляюся чалавекам бізнесу. На жыццё зарабляю сваім голасам.

— Як складваюцца зараз справы ў вашага былога мужа Рэйманда Вэла, калі вы ведаеце?

— Не ведаю. Ён не ведае нас — мы яго.

— Няўжо праўду кажуць, што вы нічога не ясце?

— Магу расказаць, быў такі выпадак: паехала на канцэрт у Ленінград у начным клубе. Прама на канцэрце зусім нечакана даведалася, што з Масквы прыехаў мой прыхільнік. Я сказала сваім адміністратарам, што мяне на вячэру запрасілі. Тады мая касцюмер кінула фразу: «Ну нарэшце вы паясце!» Не магу сказаць, што я не ем зусім. Але вы працавала прывычку сачыць, штó я ем і колькі. Я — спявачка: як магу падвесці вас, сваіх слухачоў?

— Ці заўсёды вы бераце з сабой свайго сабачку?

— Так, заўсёды. Праўда, нядаўна, калі ад'язджала на тыдзень у Іспанію, я яго аддавала гаспадарам, у якіх ён нарадзіўся. Ён яшчэ не зусім дарослы, няма года, ён застаўся сярод 17 такіх сабак, братоў і сястрычак. Гэта месца называю сабачым дзіцячым садком, дзе з лёгкай душой магу яго пакінуць. Але раблю гэта вельмі рэдка. Парода ў нас — кітайская голая хахлатая. Усе, як бачаць нас, кажуць: як вы падобныя. Завуць яго Панчо. Я ўвогуле люблю ўсіх жывёл, нават змей. Ім не трэба рабіць зла і яны не адкажуць злом. Я не баялася, калі па мне поўз пітон, ведала, што не зробіць балюча, таму што ў мяне не было да яго злых намераў. Аднойчы я заходзіла ў вальер з леапардамі — на здымках сядзела да іх спіной. Жывёлы добрыя істоты, яны здымаюць з нас стрэс. І калі сын просіць: «Мам, пакінь Панчо дома», — а мне трэба ехаць на канцэрт, потым адчуваю, што вельмі яго не хапае. У сына дома ёсць хамячыха. Ёсць у нас птушкі. Я вельмі люблю вялікіх сабак. Але аказалася, што ў сына алергія на шэрсць. Таму мы завялі маленькага голага Панчо, але ўжо не можам без яго.

— Вы любіце нешта мяняць у сабе. Гэта залежыць ад настрою?

— Мяняюцца нейкія лініі і вельмі дзіўна, што на мне гэта прыкметней, чым на іншых. Зачасала валасы назад — усе бачаць: змянілася. Надзела чорны парычок — божухна, ізноў перафарбавалася! Чаму гэта здзіўляе? Чаму, калі мы глядзім на Дыяну Роз, ніхто не здзіўляе, як яна выглядае ў свае гады. А для нас гэта ўзводзіцца ў ступень недасягальнасці.

— Каго вы рады былі б бачыць госцем свайго дома, і з кім, наадварот, не хацелі б сустракацца, не падалі б рукі?

— У гэтым жыцці няма людзей, якім бы я не падала рукі. Я лічу, што ў мяне няма ворагаў. І з той думкай жыць намнога прыемней, чым з упэўненасцю, што яны ёсць. Я ведаю людзей, якія не сімпатызуюць мне. Але калі чалавек ідзе мне насустрач, не адвярнуся. Трэба дараваць, каб чалавеку лягчэй было. А са сваімі калегамі мы сустракаемся ў суседніх гасцінічных нумарах, грымёрных. На тое, каб хадзіць у госці адзін да аднаго, не хапае часу. У нас вар'яцкае жыццё, а калі застаецца невялічкая колькасць часу, хочацца пабыць дома, з мамай, з сынам, з сабакам. Паглядзець тэлевізар, пасядзець з кнігай. Проста палляваць у столь. Самнасам. Хаця ёсць людзі, з якімі вельмі прыемна сустракацца. Вось убачылiся з Лаймай, з вялікім задавальненнем балбаталі, вельмі паважаю Валеру Лявонцьева, была б рада бачыць яго ў сябе дома. Загружанасць не дазваляе. Канешне, мы можам абмеркаваць адзін аднаго, канешне, здараюцца розныя выпадкі, але зайздрасці паміж намі няма. Я паважаю сваіх калег, бо ведаю, што значыць стаяць на сцэне.

— Вы думалі пра далейшы лёс сына?

— Я не баюся для сына цяжкага лёсу. Не хачу, каб ён шукаў лёгкіх шляхоў. Няхай выбярэ шлях, які будзе яму па сэрцы. Будзе ён на сцэне, ці стане цырульнікам, поварам, праграмістам, гісторыкам, я хачу, каб у сваёй справе дайшоў да вяршыні.

— Вы маеце дачыненне да кнігі, якая напісана пра Ірыну Панароўскую?

— Так, адна кніга напісана. Не мною. Гэта аўтабіяграфічная кніга. Але там паказана біяграфія не асабістага жыцця, а мае думкі ўвогуле, маё светаадчуванне. Што датычыцца кнігі, якую я сама магла б напісаць — так, ёсць пра што пісаць. Мне ёсць чым падзяліцца. Я б з задавальненнем адкрыла школу, але, на жаль, не магу такую справу падняць фінансава.

Праўда, ёсць маладыя выканаўцы, якія я імкнуся паставіць побач з сабою і спрабую ім рабіць прамоўшн. Ізноў-такі я не чалавек, які можа быць прадзюсерам. Не магу прыйсці ў нейкі банк і сказаць: «Дайце грошай». Я магу ўзяць у свой канцэрт, нешта параіць. Вось нейкую хрэстаматыйную кнігу для юных я магла б напісаць. Пра тое, штó ёсць сцэна, штó ёсць наша жыццё.

— Панароўская — вядомая спявачка. Але наўрад ці хто можа ўспомніць шлягеры ў яе выкананні.

— Думаю, што падышла да таго моманту, што магу сказаць слухачам нешта больш тонкае, чым тое, што зараз гучыць са сцэны. Я не надавала ўвагі шлягерам і нават калі яны з'яўляліся, проста ў залежнасці ад матэрыялу, то чамусьці не «адлягалі» ад мяне. Што такое шлягер у нашым разуменні? Прабачце, гэта ў любым рэстаране пад музыку тварам у салату. Што датычыцца мяне — я спела «Таганку»... Калі дала яе паслухаць маме, яна заўважыла: «Ведаеш, «Таганка», але так інтэлігентна». Не ведаю, бяда гэта мая, ці, наадварот, прывілея. Тым не менш я жыву і патрэбы ніякай у рэпертуары не маю.

Запісала
Ларыса ЦІМОШЫК.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

Рэгістрацыйны нумар 1.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
*ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйнага — 68-27-41, крымінальнай хронікі і фінансавых экспертыз —32-38-02, эканомікі — 32-31-21, палітыкі — 68-28-69, 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44;аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Магілёве —31-13-75, Паставах — 26-562; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-04-52, 32-31-98. **ФАКС**: 68-27-79. **E-mail:** daily@zwyazda.belpak.minsk.by*

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 80.779. Індэкс 63850.
Зак. № 4832.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12